

GLISNE | KASINA WIELKA | KASINKA MAŁA | LUBOMIERZ | ŁĘTOWE
ŁOSTÓWKA | MSZANA GÓRNA | OLSZÓWKA | RABA NIŻNA

Mszana Dolna

NASZA GMINA

CZERWIEC 2019 Nr 2 [87] Cena 2 zł BIULETYN SAMORZĄDOWY

WWW.MSZANA.PL

KAPLICZKA NA DZIOLE W OLSZÓWCE, fot. Wiesław Urbańczyk

Zapraszamy wszystkich na

ZAGÓRZAŃSKIE LATO

29-30 czerwca 2019

Ile deszczu w maju tyle chleba w kraju...

Wyjątkowo zimny maj nie sprzyjał w tym roku ani rolnikom ani inwestycjom gminnym. W związku z pogodą mamy pewne opóźnienia w inwestycjach kubaturowych i kanalizacji. Wysoki stan wód gruntowych znacznie utrudnił prace w wykopach. Gdyby aura sprzyjała budowa sali gimnastycznej i rozbudowa ośrodka zdrowia w Mszanie Górnej byłyby bardziej zaawansowane.

Czas niepogody wykorzystaliśmy na przygotowanie kolejnych zadań. Rozstrzygnięto przetargi na odbudowę dróg w Kasinie Wielkiej (os. Pańskie), w Lubomierzu (os. Przysłop Młyny) i przepustu w Glisnem. Ruszyła przebudowa drogi powiatowej w Łostówce. Oddano kolejny etap chodnika przy drodze powiatowej w Łętowie. Pozyskaliśmy dotację na: przebudowę boiska w Kasinie Wielkiej przy szkole nr 2, na otwartą strefę aktywności w Kasince Małej, na rozbudowę remizy w Łętowie. Wyłoniliśmy wykonawcę adaptacji na przedszkole części szkoły w Mszanie Górnej. Przygotowujemy przetarg na remont drogi z udziałem środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w Lubomierzu (os. Górki) oraz przetarg na projekt szkoły w Olszówce. Planujemy także remonty dróg osiedlowych, jednak tutaj – jak zawsze, potrzeby wielokrotnie przewyższają posiadane środki finansowe. Na pewno skupimy się

Wójt Bolestaw Żaba

na tych zadaniach, które po objazdach wiosennych zostaną zakwalifikowane jako najpilniejsze.

Dobiega końca rok szkolny, wyjątkowo krótki w tym roku. Wakacje rozpoczynają się już 19 czerwca. To nie był łatwy rok. Zapewne interesuje Państwa jak gmina poradziła sobie z protestami nauczycieli. Nauczyciele w szkołach gminnych solidaryzowali się ze strajku-

jącymi. W zdecydowanej większości jednak nie pozostawili uczniów i nie opuścili swoich miejsc pracy. Z zaangażowaniem w tym trudnym czasie wykonywali swoje obowiązki. Dzięki takiej postawie nauczycieli w spokoju i poczuciu bezpieczeństwa przebiegły egzaminy gimnazjalne i ósmoklasistów. Za tę odpowiedzialną postawę i traktowanie pracy nauczyciela jako służby bardzo Wam nauczyciele dziękują. Ze strony gminy zapewniam, że dokładamy wszelkich starań, aby warunki pracy dla nauczycieli i uczniów były jak najlepsze. Oświata w gminie pochłania ponad 33 mln. zł.. Stale inwestujemy zarówno w infrastrukturę jak i kapitał ludzki. W najbliższym czasie na pewno to się nie zmieni, jednak czkamy na rozwiązania systemowe, które pozwolą przywrócić zawodowi nauczyciela właściwy status i szacunek społeczny.

Bieżący rok obfituje w doniosłe rocznice. Teraz obchodzimy 40. rocznicę pierwszej pielgrzymki św. Jana Pawła II do Ojczyzny, która zapoczątkowała przemiany skutkujące 10 lat później pierwszymi, częściowo wolnymi wyborami do Sejmu i wolnymi wyborami do Senatu.

W naszej gminie także wspominaliśmy niepowtarzalny czas solidarnościowego zrywu, który wpłynął na naszą najnowszą historię.

Dokończenie na str. 10

Mszana Dolna
NASZA GMINA
BIULETYN SAMORZĄDOWY

Wydawca: Urząd Gminy Mszana Dolna
ul. Spadochroniarzy 6, 34-730 Mszana Dolna
tel. 18 331 00 09, 18 331 02 23, 18 331 02 59

Skład i druk: IPRESS STUDIO WWW.IPRESS.PRO

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i redagowania nadsyłanych tekstów, ich wyboru do publikacji oraz opatrywania własnymi tytułami.

ISSN 1734-8978

Święto Wolności i Solidarności

4 czerwca 2019 r. odbyła się wspólna, uroczysta sesja trzech Rad: Miasta Mszana Dolna, Gminy Niedźwiedź oraz Gminy Mszana Dolna. Dzięki porozumieniu i współpracy pomiędzy władzami samorządowymi wszystkie Rady przez aklamację przyjęły oświadczenie upamiętniające 30 rocznicę częściowo wolnych wyborów do parlamentu w 1989 roku.

Kacper Kościelniak – biegacz, jakich mało!

Kacper Kościelniak z Raby Niżnej, zawodnik drużyny sportowej Salco Garmin Team, zdobył drugie miejsce w zawodach Garmin Ultra Race 2019 zorganizowanych 4 maja w Myślenicach. Zaciekle rywalizację ukończył z czasem 2:11:25

WYDARZENIA

Wydobyć zapomnianą prawdę Gmina Mszana Dolna w pilotażowym projekcie ZONE	4
Rocznica Konstytucji 3 Maja i Dzień Strażaka	5
Czy wszyscy muszą płacić podatki?	6
Dzień otwarty w OSP Raba Niżna	7
Zagórzańscy seniorzy uczcili swój jubileusz	7
Wybory do Izby Rolniczych	8
Ile deszczu w maju tyle chleba w kraju...	9
Edyta Ślaga na gali w Domu Arcybiskupów Krakowskich	10
Od 1 lipca 2019 r. zmiany w programie Rodzina 500+	10
Obcy we wsi pierwsze kroki kieruje do Sottysa	11
Budowa kanalizacji we wsi Raba Niżna	12
Postępy w inwestycjach	13
Małopolskie Remizy 2019 – w tym roku skorzysta Łętowe	14
	15

ROZMAITOŚCI

Zadbaj o swój kawałek nieba	16
W kierunku natury	19

Jak chronić dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym?	20
Pozbądź się azbestu – nabór jeszcze trwa	23
Święto Wolności i Solidarności	24
Wójt nagroził utalentowane narciarki	28
Rozwój dziecka – spojrzenie holistyczne	29
Przydomowy ogródek warzywny	30

KULTURA

Drużbacka 2019	31
Góralskie czytanie	32
Kto czyta, więcej wie	34
Laureat Adam Kowalczyk	35
Piknik rodzinny w Łętowie	36

EDUKACJA

Zielony Tydzień	38
Mamy to! Otwarta Strefa Aktywności powstanie w Kasince Matej	39
Międzyszkolny konkurs w ramach zajęć rozwijających „Super programista”	40
„Odkrywamy naszą zagórzańską gminę” w Łętowie	42

SPORT

VII Sztafetowy Bieg Katyński	44
Olszówka najlepsza w minisiatkówkę	45
Kacper Kościelniak – biegacz, jakich mało!	46

Wydobyć zapomnianą prawdę

7 kwietnia w Mszanie Dolnej odbyły się uroczystości rocznicowe poświęcone pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej oraz dziewiętej rocznicy katastrofy smoleńskiej. Patronat nad obchodami objęły samorządy miasta Mszana Dolna oraz gmin Mszana Dolna i Niedźwiedź.

Mszę świętą w intencji żołnierzy, policjantów, strażników granicznych zamordowanych przez sowieckie NKWD w Kатыniu, Twerze i Charkowie w 1940 r. oraz ofiar katastrofy smoleńskiej z 2010 r. odprawił proboszcz parafii pod wezwaniem św. Michała Archanioła – ks. Jerzy Rażny. Uroczysty charakter nabożeństwa podkreślił liczny udział pocztów sztandarowych miejscowych instytucji, oprawa muzyczna zapewniona przez orkiestrę dętą OSP Mszana Dolna, śpiew chóru męskiego im. ks. Hajduka oraz dzieci ze Szkoły Podstawowej w Łostówce. W eucharystii udział wziął Poseł na Sejm RP Arkadiusz Mularczyk oraz przedstawiciele miejscowych samorządów.

Po mszy świętej, przy dźwiękach marszowej muzyki w wykonaniu orkiestry dętej OSP Mszana Dolna, nastąpił uroczysty przemarsz do parku miejskiego im. Rodziny hrabiów Krasieńskich pod obelisk katyński i „dęby pamięci”. Przybyłych gości przywitał Zbigniew Jarosz, który jest pomysłodawcą i organizatorem uroczystości od 2013 r. Odśpiewano „Mazurka Dąbrowskiego” i wciągnięto białą-czerwoną flagę na maszt. Sierż. Bogdan Schmidt ze Związku Strzeleckiego „Strzelec” w Mszanie Dolnej odczytał apel poległych. Modlitwie w intencji pomordowanych przewodniczył ks. proboszcz Jerzy Rażny. Następnie głos zabrała burmistrz Anna Pękała, która mówiła o krzewieniu pamięci oraz świadomości i wydobywaniu dawno zapomnianej prawdy. Spośród zaproszonych gości głos zabrał poseł Arkadiusz Mularczyk. Historyczny aspekt wydarzeń katyńskich z 1940 r. przybliżył Andrzej Malik, przedstawiciel Instytutu Pamięi Narodowej. List okolicznościowy do uczestników uroczystości wystosowała posłanka na Sejm RP Barbara Bartuś. Głos zabrali również: przewodnicząca Rady Powiatu Limanowskiego – Ewa Filipiak oraz wójt Niedźwiedzia – Rafał Rusnak.

Kolejnym punktem uroczystości było złożenie przez delegacje władz państwowych, samorządowych, instytucji publicznych, oświatowych, stowarzyszeń i rodzin pomordowanych wiązanek kwiatów pod obeliskiem i zapalenie zniczy. W trakcie oddawania czci ofiarom NKWD i ofiarom katastrofy smoleńskiej gimnazjaliści z Raby Niżnej, kierowani przez Katarzynę Waclawik, wykonali utwory muzyczne nawiązujące tematycznie do tragicznych wydarzeń z historii naszego narodu. Występy młodzieży dostarczyły zgromadzonym pod obeliskiem katyńskim wielu wzruszeń. W niejednym oku zakręciła się łza. Stały się też swoistym dopełnieniem Dnia Pa-

Gmina Mszana Dolna w pilotażowym projekcie ZONE

Gmina Mszana Dolna znalazła się w wąskim gronie siedmiu gmin w Polsce, które wezmą udział w pilotażu, testującym działania prowadzące do ograniczenia niskiej emisji. 26 marca zostało w tej sprawie podpisane porozumienie z ministrem Przedsiębiorczości i Technologii reprezentowanym przez Dorotę Cabańską, dyrektorem Departamentu Gospodarki Niskoemisyjnej, oraz Piotrem Woźnym, pełnomocnikiem prezesa Rady Ministrów do spraw programu „Czyste Powietrze”.

Pozostałe gminy biorące udział w projekcie to: Opoczno, Zabrze, Karczew, Skała, Nowy Targ i Ustroń. Podpisanie porozumień z gminami to kolejny etap realizacji projektu ZONE – zintegrowanego systemu wsparcia polityki i Programów Ograniczenia Niskiej Emisji – który umożliwi zinventaryzowanie źródeł ciepła. Pozwoli to gminom na zaplanowanie działań zmierzających do poprawy jakości powietrza na ich terenie.

To właśnie zanieczyszczenia pochodzące z gospodarstw domowych, które ogrzewane są przez spalanie niskiej jakości paliw, są główną przyczyną występowania smogu w Polsce.

– *Poprzez projekt ZONE chcemy dać samorządom narzędzie do monitorowania przyczyn powstawania smogu, żeby mogły wydawać swoje środki dokładnie tam, gdzie jest to potrzebne. Pilotaż pozwoli sprawdzić system przed wprowadzenie go na szerszą skalę* – podkreślał Piotr Woźny, pełnomocnik premiera ds. programu Czyste Powietrze.

Podczas pilotażu zrobione zostaną pomiary emisji do powietrza z indywidualnych źródeł ciepła poprzez kontrole bezpośrednie w lokalach oraz pomiary i modelowania jakości powietrza. Wykonane zostaną również badania spirometryczne, określające wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie.

Dzięki pilotażowi w gminach będzie możliwe przetestowanie przyjętych rozwiązań, ocena ich skuteczności, a następnie zaimplementowanie ewentualnych modyfikacji i stworzenie prototypu systemu.

mięci Ofiar Katynia w Mszanie Dolnej w 2019 r. Na uwagę zasługuje dobór repertuaru i przejmująca interpretacja. Na koniec uroczystości wójt Mszany Dolnej Bolesław Żaba podziękował wszystkim uczestnikom, którzy przyczynili się, aby ten dzień pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej oraz katastrofy smoleńskiej uczcić w sposób godny i doniosły. Wszyscy uczestnicy uroczystości udali się na wojskową grochówkę.

PAULINA KĘPA

SZCZEPAN FIGURA, Ekodoradca

Rocznica Konstytucji 3 Maja i Dzień Strażaka

W Łostówce odbyły się gminne obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja oraz Dnia Strażaka. Uroczystość rozpoczęto przed remizą OSP wciągnięciem flagi na maszt i odegraniem hymnu państwowego.

Oprawę stanowiły pododdziały strażackie wraz ze swoimi sztandarami, poczty sztandarowe szkół oraz goście i mieszkańcy wsi Łostówka. Zastępca komendanta Zarządu Powiatowego ZOSP RP dh Tomasz Pawlik przyjął meldunek od komendanta Zarządu Miejsko-Gminnego OSP RP w Mszanie Dolnej dh Marka Szczyпки.

W asyście orkiestry dętej OSP „Echo Gór” z Kasinki Małej wszyscy uczestnicy uroczystości przemaszerowali do kaplicy w Łostówce. Tam, ze względu na niesprzyjające warunki atmosferyczne, odbyła się dalsza część uroczystości, która zgodnie z planem miała odbyć się na boisku sportowym

przy Zespole Szkoły i Przedszkola w Łostówce.

Uroczystą mszę św. w intencji ojczyzny oraz strażaków odprawił ks. Tomasz Stec, wikariusz parafii pw. św. Michała Archanioła w Mszanie Dolnej. W słowach homilii zwrócił się m.in. do druhów strażaków z okazji przypadającej 4. maja uroczystości świętego Floriana, patrona strażaków. Złożył im życzenia zdrowia i wszelkiej pomyślności oraz kolejnych lat wspaniałej służby. Oprawę mszy św. zapewnili: Orkiestra Dęta OSP „Echo Gór” z Kasinki Małej oraz Uczniowie Zespołu Szkoły i Przedszkola w Łostówce wraz z zespołem regionalnym Mali Łostowianie.

Po eucharystii wójt gminy Bolesław Żaba przywitał wszystkich przybyłych. Wśród gości obecni byli: członek Prezydium Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP Województwa Małopolskiego w Krakowie druh Kazimierz Czynnek, zastępca komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożar-

nej w Limanowej bryg. mgr inż. Tomasz Pawlik, radni gminy Mszana Dolna wraz z przewodniczącym Janem Chorągwickim oraz zastępca wójta Mszany Dolnej – Katarzyna Szybiak, dyrektorzy szkół, pracownicy Urzędu Gminy, prezesi i naczelnicy OSP. Słowa przypominające historię uchwalenia Konstytucji 3 Maja skierował wójt gminy, jednocześnie prezes ZMG ZOSP RP w Mszanie Dolnej, Bolesław Żaba. List okolicznościowy z okazji Święta Konstytucji 3 Maja wystosował poseł na Sejm RP Arkadiusz Mularczyk. Podziękowania strażakom za niestrudzoną, oddaną pracę na rzecz społeczności lokalnej oraz stałą gotowość do obrony jej dobytku, mienia i nierzadko ludzkiego życia napisał w swoim liście okolicznościowym poseł na Sejm RP Wiesław Janczyk.

Na koniec uczestnicy uroczystości udali się na poczęstunek do remizy, zorganizowany przez OSP Łostówka.

PAULINA KĘPA

Czy wszyscy muszą płacić podatki?

27 maja w Urzędzie Gminy Mszana Dolna spotkali się przedstawiciele organizacji pozarządowych, edukatorzy, rolnicy wynajmujący w swoich budynkach pokoje gościnne oraz sprzedający płody rolne zaangażowani w kreację Marki Gminy Mszana Dolna, aby wziąć udział w szkoleniu dot. przepisów skarbowych.

Zawiłości podatkowe przedstawił zebrany Bogusław Daniel – kierownik działu – Pierwszy Dział Czynności Analitycznych i Sprawdzających Urzędu Skarbowego w Limanowej. Uczestnicy spotkania mogli się dowiedzieć m. in. o tym, czy od przychodów z gospodarstwa rolnego należy zapłacić podatek, które przychody z agroturystyki podlegają zwolnieniu podatkowemu, a z których należy rozliczyć się z fiskusem, jakie są warunki i limity zwolnień od podatku od przychodów ze sprzedaży prowadzonej przez rolników, co to takiego jest działalność nierejestrowana, kto i na jakich warunkach może ją prowadzić, a także, czy rolnicy mają obowiązek posiadania kasy fiskalnej. W trakcie panelu

dyskusyjnego prowadzący szkolenie udzielał odpowiedzi na wiele indywidualnych pytań kreatorów marki, cierpliwie wyjaśniał kwestie podatkowe i rozwiewał wątpliwości.

Uzyskana w czasie warsztatu wiedza pozwoli na pełniejsze i pewniejsze wykorzystanie potencjału Zagórzańskich Dziejzin.

MAGDA POLAŃSKA

Dzień otwarty w OSP Raba Niżna

3 maja b. r. druhowie jednostki OSP Raba Niżna zorganizowali „Dzień otwarty OSP”. Festyn wpisnął się w obchody Dnia Strażaka. Na stadionie sportowym rabańscy druhowie przygotowali liczne atrakcje i konkursy dla dzieci, młodzieży i dorosłych, których tematem przewodnim była straż pożarna. Pogoda tego dnia nie sprzyjała, zainteresowanych jednak nie brakowało. Dużym powodzeniem wśród uczestników strażackiego festynu cieszyły się: ścianka wspinaczkowa, kule Bumper Ball oraz zabawy i zabawy z animatorami. Gospodarze wspierani przez druhow PSP Limanowa przeprowadzili bardzo widowiskowy pokaz ratownictwa technicznego, pokaz wysokościowy i prezentację samochodów. Organizację „Dnia Otwartego OSP Raba Niżna” wsparł Urząd Gminy Mszana Dolna.

BOGUMIŁA WODZIAK

Zagórzańscy seniorzy uczcili swój jubileusz

22 maja Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Mszanie Dolnej świętował jubileusz 55-lecia swojej działalności. Uroczystość z tej okazji połączonej z obchodami Dnia Seniora zorganizowano w Mszanie Dolnej.

Świętowanie rozpoczęto od wspólnej mszy św. w kościele pw. Św. Michała Archaniola. Na uroczystość przybyło 155 seniorów z terenu trzech zagórzańskich samorządów: gmin Mszana Dolna i Niedźwiedź oraz miasta Mszana Dolna. Wśród nich byli przedstawiciele władz Starostwa Powiatowego w Limanowej i zagórzańskich gmin, gminnych kół gospodyń oraz ks. proboszcz Jerzy Rażny.

Po eucharystii zagórzańscy seniorzy oraz zaproszeni przez nich goście spotkali się w Pensjonacie Janda. Wszystkich seniorów i gości przywiał przewodniczący zarządu mszańskiego Związku ERiI, a wiceprzewodnicząca odczytała

sprawozdanie z działalności Związku. Nie zabrakło gratulacji i życzeń oraz słów uznania dla „jubilatów” od przedstawicieli władz samorządowych. Specjalne podziękowania za długoletnią pracę na rzecz Związku złożono Katarzynie Nawarze – skarbnikowi oddziału. Przekazano jej również życzenia z okazji urodzin.

Organizatorzy zadbali o poczęstunek dla swoich gości. Słodkie wypieki zapewniły zagórzańskie gospodynie zrzeszone w KGW. Jubileuszowy Dzień Seniora uświetnił zespół muzyczny, przygrywając do tańca i wspólnego śpiewu.

– Niewątpliwie była to niezapomniana pełna wrażeń i udana zabawa – z zadowoleniem podkreślają organizatorzy.

Rejonowy Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Mszanie Dolnej powstał w 1964 r. W bieżącym roku przypadło 55 lat jego istnienia. W chwili obecnej Związek liczy 200 osób, a przewodniczącym jest Bolesław Masłowiec.

– Zarząd Związku chcąc przeprowadzić doniosłą uroczystość zwrócił się do Województwa Małopolskiego z wnioskiem o udzielenie dotacji na ten cel – informuje Bolesław

Masłowiec. – Z puli małych grantów otrzymaliśmy dotację na realizację zadania „Korzenie Seniorów w Zagórzańskich Dziedzicach” w kwocie 6 tys. zł. W ramach tego programu zorganizowano jubileuszową uroczystość oraz wykonano 50 sztuk koszulek z nadrukiem motywu zagórzańskiego, logotypem Województwa Małopolskiego i herbów trzech samorządów – gmin: Mszana Dolna i Niedźwiedź oraz miasta Mszana Dolna.

KRYSTYNA PŁONKA

Wybory do Izb Rolniczych

28 lipca odbędą się wybory do izb rolniczych. Podstawą prawną działalności samorządu rolniczego w Polsce stanowi ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych. Izby są rolniczym samorządem zawodowym, działającym na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i reprezentującym interesy zrzeszonych w nim podmiotów.

Wybory do Małopolskiej Izby Rolniczej są dwustopniowe. Okręgiem wyborczym jest gmina. W pierwszym etapie z każdej gminy wybierani są dwaj delegaci (lub jeden, jeżeli obszar użytków rolnych gminy nie przekracza 4 tys. ha). Wybrani delegaci wchodzi w skład tzw. Rady Powiatowej, która wybiera spośród siebie Przewodniczącego i Delegata. Odbywa się to najpierwszym posiedzeniu rady. Te dwie osoby wchodzi w skład nowego Walnego Zgromadzenia Izby, którego kadencja trwa 4 lata.

Osobami uprawnionymi do głosowania w wyborach do izb rolniczych są podatnicy podatku rolnego, którzy posiadają gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha fizyczny lub 1 ha przeliczeniowy oraz podatnicy podatku dochodowego z działów specjalnych produkcji rolnej.

Za pośrednictwem izby rolniczej, wybrani delegaci mają wpływ, m.in. na rozwiązywanie zgłaszanych przez rolników problemów, projekty aktów

prawnych z zakresu produkcji rolniczej i rynku rolnego, poprzez ich opiniowanie, poprawę sytuacji ekonomicznej w rolnictwie i warunków życia na wsi, kształtowanie edukacji i doradztwa rolniczego oraz podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w rolnictwie, współpracę z polskimi i zagranicznymi organizacjami producentów rolnych, poprawę stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców wsi, ochronę dziedzictwa kulturowego w regionie.

Do 5 lipca w Okręgowej Komisji Wyborczej w Urzędzie Gminy Mszana Dolna można zarejestrować kandydatów do Rady Powiatowej.

Wybory odbędą się w niedzielę 28 lipca. W tym dniu w Urzędzie Gminy (na Sali Narad) w godz. od 8:00 do 18:00 każdy uprawniony z terenu gminy Mszana Dolna będzie mógł oddać głos na swojego kandydata.

MAŁGORZATA KOTARBA

Ile deszczu w maju tyle chleba w kraju...

Dokończenie ze str. 2

Niezwykle ważne aby następne pokolenia, dzieci, młodzież i dorośli, którzy tamtych zdarzeń nie doświadczyli, poznali historię, doceniali ten zryw, jakim była Solidarność wyrażająca się w ofiarności, gotowości do poświęcenia i wrażliwości społecznej. Doceniajmy to, że dzisiaj żyjemy w wolnym kraju. Dziękuję Panu Janowi Chorągwickiemu, Przewodniczącemu Rady Gminy Mszana Dolna za zorganizowanie lokalnych obchodów 30 rocznicy częściowo wolnych wyborów w Polsce. W pogodny popołudnie 4 czerwca, podczas wspólnej, uroczystej sesji Radni trzech rad zagórzeńskich samorządów przyjęli oświadczenie w sprawie 30 rocznicy wyborów do Parlamentu w czerwcu 1989 r. Oświadczenie to zwraca między innymi uwagę na fakt, że wybory z dnia 4 czerwca 1989 r. stały się fundamentem odbudowy polskiego samorządu terytorialnego. Dokonany wówczas przez Polaków wybór, umożliwił niepełna rok później utworzenie samorządów lokalnych, których władze zostały wybrane w pełni demokratycznych wyborach.

26 maja odbyły się w Polsce wybory do Parlamentu Europejskiego. W gminie przebiegły bardzo spokojnie. Dziękuję wszystkim osobom zaangażowanym w organizację wyborów, a także komisjom za ich przeprowadzenie. Wysoka frekwencja świadczy, że coraz bardziej czujemy się odpowiedzialni za sprawy naszego kraju. To bardzo pozytywne zjawisko.

W najbliższym czasie czekają nas letnie uroczystości i imprezy gminne. Najpierw Spotkania z Janem Pawłem II w Lubomierzu Rzekach, gdzie mam nadzieję spotkać Państwa, współ-

nie świętować i modlić się w naszej wspólnocie. 16 czerwca z kolei Gmina będzie gospodarzem akcji Odkrywania Beskidu Wyspowego na Śnieżnicy. Serdecznie zapraszam do tej formy aktywnego spędzania czasu, kontaktu z przyrodą i przepięknym krajobrazem, a także do wspólnej modlitwy, biesiady i zabawy na szczytach Beskidu Wyspowego. Również 16 czerwca w Lubomierzu Rzekach, na Polanie Trusiówka odbędzie się pełna atrakcji impreza Niedziela z Górczańskim Parkiem Narodowym. Zapraszam do wzięcia udziału mieszkańców gminy i turystów. W ostatni weekend czerwca zapraszamy na coroczną imprezę rozpoczynającą „Zagórzeńskie lato”. Wzorem lat ubiegłych będzie to okazja do zaprezentowania dorobku artystycznego naszych zespołów regionalnych i orkiestr, skosztowania smakołyków w wykonaniu Kół Gospodyń Wiejskich, które przeżywają w naszej gminie swoisty renesans. Gwiazdą imprezy będzie w tym roku zespół Łzy – mam nadzieję, że nazwa zespołu wróży wyłącznie dobrą zabawę – do łez...Przygotowujemy dla Państwa wiele innych atrakcji. Zagórzeńskie Lato będzie okazją do wsparcia materialnego potrzebującej rodziny z terenu gminy Mszana Dolna. Zapraszam do udziału w pełnej niespodzianek loterii fantowej. Spędźcie ten czas z dziećmi, zaproszcie znajomych. Jest czas pracy i odpoczynku. Bądźmy w tym czasie razem i cieszymy się latem. Przyjdźcie koniecznie!

Na czas wakacji życząc spokoju, bezpieczeństwa, dobrej pogody i zdrowia.
Z wyrazami szacunku

BOLESŁAW ŻABA
Wójt Gminy Mszana Dolna

Edyta Ślaga na gali w Domu Arcybiskupów Krakowskich

„...umiejętności nabyte przez uczniów to przede wszystkim inwestycja w siebie, z której mogą być dumni...” – tymi słowami powitał laureatów konkursów biblijnych ks. dr Andrzej Kielian – Dyrektor Wydziału Katechetycznego w Krakowie.

20 maja 2019 r. w Sali Królewskiej Domu Arcybiskupów Krakowskich odbyła się uroczystość podsumowująca Biblijny Konkurs Tematyczny „Dzieje Przymierza”, którego organizatorem jest Kuratorium Oświaty. Gala konkursowa zgromadziła wszystkich jego laureatów oraz ich rodziców i opiekunów naukowych. W zaszczytnym gronie osób zaproszonych na uroczystość znalazła się Edyta Ślaga uczennica klasy III A gimnazjum Zespołu Placówek Oświatowych w Kasinie Wielkiej, laureatka konkursu, która swoją nagrodę odebrała z rąk Małopolskiej Kurator Oświaty Barbary Nowak i abpa Marka Jędraszewskiego.

Na wielkie uznanie zasługuje także Zuzanna Wątroba (uczennica tej samej klasy), która jest finalistką tego konkursu. Warto nadmienić, że Zuzanna jest także finalistką konkursu przedmiotowego z języka polskiego, którego organizatorem jest Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Osiągnięcie tego sukcesu nie byłoby możliwe gdyby nie wielomiesięczna systematyczna praca – podkreśla konkursowa opiekunka dziewcząt. Serdecznie im gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

HELENA WRZECIONEK

Od 1 lipca 2019 r. zmiany w programie Rodzina 500+

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej informuje, że od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze będzie przysługiwało wszystkim dzieciom do 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. To oznacza, że rodzice nie będą już musieli dokumentować swojej sytuacji dochodowej.

Inne zmiany, które będą obowiązywać od 1 lipca 2019 r.:

- rodzice samotnie wychowujący dzieci będą mogli wnioskować o świadczenie wychowawcze pomimo braku zasądzonych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci od drugiego rodzica,

- świadczenie wychowawcze będzie przysługiwać z wyrównaniem na nowo narodzone dziecko, jeżeli rodzic złoży wniosek o świadczenie wychowawcze w terminie 3-miesiący od dnia narodzin dziecka,

- wprowadzono rozwiązanie, które pozwoli na przyznanie, z zachowaniem

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE	
Termin składania wniosków elektronicznych	Termin składania wniosków tradycyjnych (papierowych)
Od 1 lipca 2019 r.	Od 1 sierpnia 2019 r.

ciągłości, świadczenia wychowawczego drugiemu z rodziców dziecka w przypadku śmierci rodzica, któremu świadczenie zostało przyznane na dany okres lub śmierci rodzica, który złożył wniosek o świadczenie, ale zmarł przed jego rozpatrzeniem.

- przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego nie będzie wymagało wydania decyzji administracyjnej w związku, z czym wnioskodawca otrzyma informację o przyznaniu świadczenia na adres poczty elektronicznej, lub w przypadku braku poczty elektronicznej informację będzie można odebrać osobiście w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

Szczegółowa informacja dotycząca terminów składania wniosków

Wnioski w wersji elektronicznej mogą być składane za pośrednictwem:

PUE ZUS, Emp@tia empatia.mrpips.gov.pl, ePUAP oraz wybranych systemów bankowych.

Aby uzyskać prawo do świadczenia 500+ na nowych zasadach tj. od 1 lipca, rodzic dziecka, na które obecnie nie pobiera tego świadczenia, musi złożyć wniosek w okresie od 1 lipca 2019 r. do 30 września 2019 r. Oznacza to, że tylko złożenie wniosku do końca września 2019 r. gwarantuje takiemu rodzicowi, że świadczenie wychowawcze na nowych zasadach zostanie wypłacone z wyrównaniem od lipca.

Jeśli rodzic dziecka złoży wniosek po 30 września, świadczenie będzie przysługiwać od miesiąca złożenia wniosku.

Rodzice, którzy mają obecnie przyznane świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dzieci do 30 września 2019 r., składają od 1 lipca 2019 r. jeden wspólny wniosek o ustalenie prawa do świadczenia na wszystkie dzieci.

W ten sposób otrzymają od 1 lipca prawo do świadczenia na pierwsze dziecko (na które obecnie nie pobierają 500+), natomiast od 1 października br. na pozostałe dzieci, (na które świadczenia są już przyznane do 30 września 2019 r.). Uwaga, rodzice ci muszą pamiętać aby złożyć wniosek do 30 września br., jeśli chcą otrzymać świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko z wyrównaniem od lipca br.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

RODZINA
500+

Obcy we wsi pierwsze kroki kieruje do Sołtysa

Podczas VIII Sesji Rady Gminy Mszana Dolna w dniu 31 maja 2019 r. jednym z ważnych punktów było wręczenie zaświadczeń Sołtysom sołectw Gminy Mszana Dolna.

Zaplanowane w kwietniu wybory sołtysów i rad sołeckich praktycznie nie odbyły się. Przewodnicząca Gminnej Komisji Wyborczej – Elżbieta Wydra poinformowała, że w wyznaczonym przez Radę Gminy Mszana Dolna terminie, do 11 kwietnia 2019 roku w poszczególnych sołectwach zarejestrowano po jednym kandydacie na sołtysa i kandydatów do rad sołeckich w liczbie nie większej od maksymalnego dopuszczalnego składu. Pomimo przedłużenia terminu zgłaszania i rejestracji kandydatów do dnia 18 kwietnia 2019 roku nie wpłynęły żadne dodatkowe zgłoszenia. Statuty sołectw przewidują w takiej sytuacji powierzenie funkcji sołtysa i członków rad sołeckich zarejestrowanym kandydatom bez głosowania.

Funkcje sołtysów sołectw Gminy Mszana Dolna w kadencji 2019 – 2023 objęły następujące osoby:

- Pan Mieczysław Kaczor – sołectwo Glisne

- Pan Adam Wrzecionek – sołectwo Kasina Wielka
- Pani Helena Kania- sołectwo Kasinka Mała
- Pan Kamil Wojtyczka – sołectwo Lubomierz
- Pan Zbigniew Florek – sołectwo Łętowe
- Pani Maria Farganus- sołectwo Łostówka
- Pan Michał Mysza- sołectwo Mszana Górna
- Pan Andrzej Gackowiec – sołectwo Olszówka
- Pani Wioleta Piekarczyk- sołectwo Raba Niżna

Po otwarciu sesji Przewodniczący Rady Gminy Jan Chorągwicki przywitał wszystkich sołtysów – tych ustępujących i wybranych do dalszego pełnienia funkcji. Pogratulował wszystkim zauważając, że praca większości sołtysów została pozytywnie oceniona przez mieszkańców. Powitał w gronie samorządowym dwóch nowych sołtysów – Wioletę Piekarczyk z Raby Niżnej i Zbigniewa Florka z Łętowego. Następnie poprosił Kazimierza Pajdo i Józefa Potaczka – którzy kończą służbę sołtysa o przyjęcie podziękowania za dotychczasową pracę.

Słowa wdzięczności, szacunku i poważania skierował do Kazimierza Pajdy wójt Bolesław Żaba. – *Pan Kazimierz Pajdo to ikona naszej samorządowej działalności. Był sołtysiem wsi Łętowe od 1994 – nieprzerwanie 25 lat. Od początku związany z naszym samorządem, najpierw jako radny w latach 1990-1994, później objął zaszczytną funkcję sołtysa – wspomina wójt. Bardzo mocno zaangażowany w życie społeczne nie tylko sołectwa Łętowe, ale i całej gminy. Co go wyróżnia? Kazimierz Pajdo charakteryzuje się postawą pojednawczą, koncyliacyjną. To dzięki niemu Łętowe bardzo się zmieniło na przestrzeni tych lat. Powstały nowe obiekty, wiele dróg. Ostatnio zaliczył spektakularny sukces – w Łętowym oddaliśmy do użytku piękny chodnik przy drodze powiatowej wraz z oświetleniem. Ważne, że społeczeństwo Łętowego bardzo docenia jego pracę, ciągle, nieprzerwanie powierzano mu tę funkcję w wyborach – podkreślił Bolesław Żaba, który od początku współpracował z Kazimierzem Pajdo na niwie samorządowej. Życzę wszystkiego dobrego, dużo zdrowia, i żeby dalej nas wspierał...*

Były sołtys Łętowego Kazimierz Pajdo nie ukrywając wzruszenia podzięko-

wał za współpracę wszystkim radnym, pracownikom Urzędu Gminy, wszystkim wójtom urzędującym na przestrzeni tych prawie 30 lat oraz Pani Stanisławie z Biura Rady Gminy, która zawsze służyła pomocą. *Chciałem się wykazać, czym się mogłem...ile się dało, tyle zrobiłem...* Podsumował swoje wystąpienie Kazimierz Pajdo.

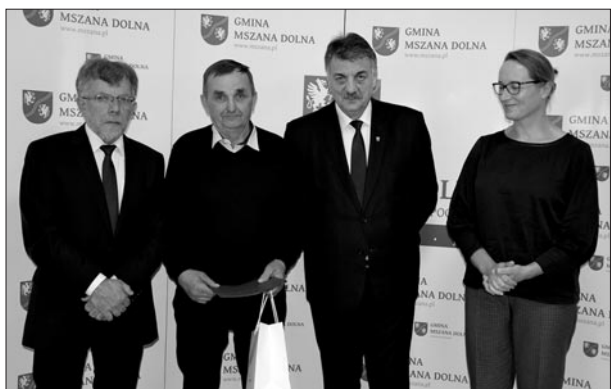
Dziękując ustępującym sołtysom Przewodniczący Rady Gminy Jan Chorągwicki przywołał jeszcze jedno wspomnienie związane z Kazimierzem Pajdo: *Chciałem przypomnieć radnym, którzy są nowi i wszystkim, którzy nie znają Pana Kazimierza tyle co ja i wójt, którzy jesteśmy od początku w samorządzie – o działalności Pana Kazimierza związanej z Solidarnością. To jedyny człowiek wśród nas, który był za tę działalność internowany i więziony.*

Komentarzem do tej wypowiedzi były gromkie brawa wszystkich obecnych na sali narad, którzy w postawie stojącej podziękowali Panu Kazimierzowi Pajdo.

Słowa podziękowania i uznania zasług popłynęły również w stronę Józefa Potaczka – byłego już sołtysa Raby Niżnej. Wójt Bolesław Żaba przypomniał, że pełnił on funkcję sołtysa najpierw w kadencji 1994-1999, następnie – po przerwie został wybrany w 2015 r. Jego działalność społeczna nie ogranicza się wyłącznie do funkcji sołtysa. Józef Potaczek jest również prezesem OSP w Raby Niżnej.

Pierwsza część sesji zakończyła się wręczeniem zaświadczeń Sołtysom sołectw Gminy Mszana Dolna oraz wspólną fotografią.

ANNA PETRYCKA

Budowa kanalizacji we wsi Raba Niżna

Trwa odbiór wybudowanej w Raby Niżnej sieci kanałów sanitarnych, które docelowo będą podłączone do oczyszczalni ścieków w Mszanie Dolnej poprzez łącznik biegnący przez teren miasta Mszana Dolna (obecnie w budowie).

Całe zadanie polega na wybudowaniu 17 km kanałów głównych oraz 3 km przyłączy kanalizacyjnych. Po zakończeniu budowy do kanalizacji zostanie podpiętych ok. 150 budynków z terenu Raby Niżnej.

Inwestycja współfinansowana ze środków UE pozyskanych w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” objętego PROW na lata 2014-2020 oraz preferencyjnej pożyczki z WFOŚiGW w Krakowie.

EDYTA TROMICZAK-KRZANIK
Referat Inwestycji i Zamówień Publicznych

Nowy chodnik i oświetlenie uliczne w Łętowie

Postępy w inwestycjach

Drogi, mosty

Z satysfakcją możemy poinformować, że zakończono prace związane z przebudową odcinkowej drogi powiatowej nr 1615K Mszana Górna – Wilczyce w miejscowości Mszana Górna/ Łętowe poprzez wykonanie chodnika wraz z oświetleniem ulicznym – Odcinek II.

Inwestycja ta jest współfinansowana przez Powiat Limanowski w wysokości 50% w zakresie chodnika oraz w 100% w zakresie remontu mostu i budowy okapu wspornikowego pod chodnikiem na moście. Gmina natomiast w 100% pokryła koszt budowy oświetlenia ulicznego. Inwestycję odebrano i oddano do użytkowania 27 maja 2019 r.

W miejscowości Łostówka trwają prace związane z przebudową drogi powiatowej nr 1616K Mszana Górna – Podłopień. Na to zadanie Powiat Limanowski otrzymał dotację z programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016/2019 w wysokości 3 000 000,00 zł, natomiast gmina partycypuje w kosztach stanowiących udział własny powiatu i gminy jako jednostek realizujących to zadanie.

Gmina otrzymała z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego dotację w wysokości 150 000,00 zł w ramach programu ochrony gruntów rolnych na remont drogi na os. Górki w Lubomierzu. Gmina obecnie podejmuje kroki w celu wyłonienia wykonawcy inwestycji.

Inwestycje kubaturowe

Inwestycje kubaturowe przebiegają nieprzerwanie. Dobiega końca rozpoczęta w sierpniu 2017 r budowa sali gimnastycznej w Mszanie Górnej. Wykonano już większość prac wykończeniowych. W ostatnim czasie położona została nawierzchnia na sali gimnastycznej, wykonywany jest również montaż armatury łazienkowej.

Mimo pewnych przeszkód dynamicznie przebiegają prace związane z rozbudową i przebudową ośrodka zdrowia w Mszanie Górnej. Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy obecnie jest na etapie stanu surowego otwartego. W najbliższym czasie powstanie więźba dachowa wraz z warstwą izolacji i pokryciem dachu.

Przepraszamy mieszkańców Mszany Górnej, pracowników i pacjentów ośrodka zdrowia za wszystkie przejściowe uciążliwości towarzyszące pracom budowlanym.

Rozpoczęto adaptację pomieszczenia na salę komputerową w ZSiP w Łętowie. Oprócz doprowadzenia Internetu do sali i rozprowadzenia sieci internetowej do stanowisk komputerowych zostanie wykonana posadzka z paneli podłogowych.

Prace wykończeniowe w sali gimnastycznej w Mszanie Górnej

Budowa środowiskowego domu samopomocy w Mszanie Górnej

Inwestycje w fazie przygotowania

Trwa procedura wyłonienia wykonawcy adaptacji pomieszczeń dla potrzeb przedszkola w SP nr 1 w Mszanie Górnej. Zadanie będzie polegało min. na wykonaniu remontu sanitariatów w celu dostosowania ich dla potrzeb dzieci przedszkolnych oraz odizolowaniu przedszkola od klas starszych.

Na etapie przygotowania jest również modernizacja ogólnodostępnego boiska sportowego przy ZPO w Kasinie Wielkiej – budynek B. Gmina otrzymała na to zadanie dofinansowanie z budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 168 000,00 zł, w ramach projektu pn. „Małopolska infrastruktura rekreacyjno – sportowa – MIRS”.

REFERAT INWESTYCJI I ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Małopolskie Remizy 2019 – w tym roku skorzysta Łętowe

Już od 2009 roku program Małopolskie Remizy, unikatowy w skali kraju, wspiera nasze jednostki OSP w budowie, rozbudowie i remontach ich siedzib. Dzięki programowi wiele naszych jednostek poprawiło znacząco swoją bazę lokalową. W tym roku z programu skorzysta jednostka OSP w Łętowie, która zamierza rozbudować garaż. Strażacy zlecili wykonanie dokumentacji a gmina złożyła wniosek. Na razie objął on I etap zamierzenia, czyli stan surowy zamknięty. Termin realizacji tej części zadania upływa w październiku br. Środki finansowe od Marszałka Województwa stanowią część kosztów zadania. Brakującą część zabezpieczono w budżecie gminy. W dniu 7 czerwca w Łącku odbyło się uroczyste przekazanie promes na ręce przedstawicieli gmin. Prezes OSP w Łętowie Pan Grzegorz Kotodziej i Katarzyna Szybiak w imieniu Wójta Gminy odebrali od pana Marszałka promesę na kwotę 48 tys. zł. Wartość I etapu inwestycji szacujemy na około 130 tys. zł.

KATARZYNA SZYBIAK

Zadbaj o swój kawałek nieba

Wielu ludziom wydaje się, że smog to niewinny, choć brzydko pachnący dym, a cały rozgłos wokół niego jest jedynie medialnym szumem. Pojawiają się głosy, że sezonowe zanieczyszczenia powietrza występowały od zawsze, ale w zasadzie nie są szkodliwe. Tymczasem badania wyraźnie pokazują, że smog nie jest tylko niewinną mgłą. Jak się szacuje, z jego powodu umiera rocznie 45 tysięcy osób.

Liczby te mogą być znacznie zaniżone ze względu na trudność w jednoznacznym określeniu przyczyn wielu dolegliwości. Należy jednak przyjąć, że dla częstych chorób (w tym coraz powszechniej występujących nowotworów) układu oddechowego, krwionośnego, nerwowego czy rozrodczego stan powietrza nie może być obojętny.

To, co możemy zrobić dla siebie i najbliższych, to zadbać o czyste powietrze w najbliższym otoczeniu. Chcąc zapewnić rodzinie bezpieczeństwo, zdrowie i dobre warunki życia, nie możemy trwać w bezczynności czy poprzestawać na ewentualnym wyposażeniu mieszkania w oczyszczacz powietrza.

Co możemy zrobić?

1. Wymienić piec opalany szkodliwym paliwem na nowoczesny piec ekologiczny.
2. Przeprowadzić termomodernizację budynku, która pozwoli na zmniejszenie emisji toksycznych substancji do atmosfery.
3. Reagować na zjawiska groźne dla jakości powietrza i stanu środowiska w swojej okolicy.
4. Zachowywać się proekologicznie na co dzień i zachęcać do takiej postawy innych.

Warto też zrezygnować z aut wyposażonych w dieslowskie silniki. W wielu krajach europejskich takie pojazdy nie mają już prawa wjazdu do miast ze względu na liczbę i skład spalin, które emitują do środowiska. Dlatego tak ważne jest, by przy zakupie auta kierować

się nie tylko walorami ekonomicznymi, ale też ekologicznymi, które w warunkach miejskich idą ze sobą w parze. Kawałek nieba, na którego jakość mamy wpływ, to nie tylko nasz dom, ale też ulice, po których poruszamy się każdego dnia.

„Czyste Powietrze” – czas działać!

Zainteresuj się programem, skorzystaj z dofinansowania, pożyczki preferencyjnej albo ulgi termomodernizacyjnej.

Niska emisja, czyli spaliny z domowych kominów, to główna przyczyna smogu. Na zagrożenia związane

Zadbaj o swój kawałek nieba

czyste powietrze
zdrowy wybór

Zadbaj o zdrowie Zadbaj o środowisko Zadbaj o domowy budżet

Wymień piec i przeprowadź termomodernizację swojego domu w ramach dofinansowania z programu „Czyste Powietrze”.

Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Na jakie działania między innymi możesz uzyskać dotację z Programu?

Nazwa elementu przedsięwzięcia	Jednostka	Maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany na jeden budynek
audyt energetyczny budynku przed realizacją przedsięwzięcia	szt.	do 1000 zł
dokumentacja projektowa związana z modernizacją, przebudową dachu (części konstrukcyjnych dachu) wraz z dociepleniem	szt.	do 1000 zł
dokumentacja projektowa modernizacji instalacji wewnętrznych oraz wymiany źródła ciepła	szt.	do 1000 zł
ekspertyza ornitologiczna i chiropterologiczna	szt.	do 500 zł
Nazwa elementu przedsięwzięcia	Jednostka	Maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany
docieplenie przegród budowlanych oraz uzasadnione prace towarzyszące	m ² powierzchni przegrody	do 150 zł
wymiana stolarki zewnętrznej w tym: okien, okien połaciowych, drzwi balkonowych, powierzchni przezroczystych nieotwieralnych	m ² powierzchni	do 700 zł
wymiana drzwi zewnętrznych/bram garażowych	m ² powierzchni	do 2 000 zł
Nazwa elementu przedsięwzięcia	Jednostka	Maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany na jeden budynek
węzeł ciepły z programatorem temperatury	zestaw	do 10 000 zł
kotły na paliwo stałe (biomasa pochodzenia leśnego lub rolniczego) wraz z systemem odprowadzania spalin	zestaw	do 20 000 zł
kotły na paliwo stałe (węgiel gruby, średni, miałowy) wraz z systemem odprowadzania spalin	zestaw	do 10 000 zł
materiały budowlane wchodzące w skład ogrzewania elektrycznego	zestaw	do 10 000 zł
kotły gazowe kondensacyjne, olejowe, armatura, system doprowadzania powietrza i odprowadzania spalin, zbiornik na gaz/olej	zestaw	do 15 000 zł
pompy ciepła (powietrze/woda, powietrze/powietrze) wraz z osprzętem	zestaw	do 30 000 zł
pompy ciepła (grunt/woda, woda/woda) wraz z osprzętem	zestaw	do 45 000 zł
materiały budowlane na cele ogrzewania budynku i ciepłej wody użytkowej	zestaw	do 15 000 zł
wentylacja mechaniczna wraz z odzyskiem ciepła	zestaw	do 10 000 zł
kolektory słoneczne wraz z osprzętem	zestaw	do 8 000 zł
ogniwo fotowoltaiczne wraz z osprzętem*	zestaw	do 30 000 zł
przyłącza i instalacja wewnętrzna gazowa/olejowa**	zestaw	do 5 000 zł
przyłącze ciepłe***	zestaw	do 10 000 zł
przyłącze i instalacje wewnętrzne elektroenergetyczne***	zestaw	do 8 000 zł

* Koszt instalacji za 1KWp wynosi 6000 zł

** Tyko w przypadku podłączenia nowego źródła

*** Z wyłączeniem kosztu ponoszonego przez operatora sieci dystrybucyjnej w przypadku mikroinstalacji fotowoltaicznej

z morderczym smogiem Rząd odpowiada programem „Czyste powietrze”. Na poprawę jakości powietrza zamierza przeznaczyć kwotę 103 mld zł w ciągu 10 lat. Z wdrożeniem tego programu wiążą się spore nadzieje na poprawę stanu zdrowia i żywotności Polaków.

Program „Czyste Powietrze” to konkretne narzędzie pozwalające przeciwdziałać niskiej emisji. Korzystając z niego, możemy na początek wymienić piec starej generacji na urządzenie nowszej technologii, a budynek ocieplić. Nie bez znaczenia jest rodzaj opału – najgorsze w skutkach dla zdrowia i środowiska są palone śmieci.

Rządowy program „Czyste Powietrze” przełamuje barierę finansową i pozwala na wymianę pieców i termomodernizację budynków bez względu na sytuację finansową rodziny. Dzięki temu można zmniejszyć koszty eksploatacji pieców.

Program „Czyste powietrze” trwa od września ubiegłego roku i skierowany jest do właścicieli domów jednorodzinnych, którzy poprzez dotacje, preferencyjne pożyczki mają zostać zachęceni do wymiany przestarzałych pieców i kotłów na paliwa stałe. Poza wymianą pieców, program przewiduje dofinansowanie niezbędnej termomodernizacji domów, dzięki czemu gospodarstwa zużywać będą znacznie mniej energii.

Program skierowany jest do osób fizycznych, które są właścicielami/współwłaścicielami domów jednorodzinnych, osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego,

”

Program „Czyste powietrze” trwa od września ubiegłego roku i skierowany jest do właścicieli domów jednorodzinnych, którzy poprzez dotacje, preferencyjne pożyczki mają zostać zachęcani do wymiany przestarzałych pieców i kotłów...

jak również do osób fizycznych, które posiadają prawo własności lub są współwłaścicielami wydzielonego w budynku mieszkalnym jednorodzinym lokalu z wyodrębnioną księgą wieczystą, z zastrzeżeniem, że lokal został wyodrębniony do 01.01.2019 r. Dla tych beneficjentów maksymalna wartość kosztów kwalifikowanych, od których liczona jest wysokość dotacji, będzie wyznaczana w odniesieniu do wydzielonego lokalu mieszkalnego, a dla pozostałych – w odniesieniu do domu.

Korzystając z programu zyskujesz zwrot części poniesionych kosztów

- maksymalny możliwy koszt, od którego liczona jest dotacja to 53 tys. zł
- pozostałe koszty kwalifikowane przedsięwzięcia przekraczające kwotę dotacji mogą zostać dofinansowane w formie pożyczki
- minimalny koszt kwalifikowany projektu to 7 tys. zł.

Warto na poważnie zainteresować się możliwościami, jakie daje udział w programie, by za jakiś czas oddychać świeżym powietrzem przez cały rok. Nie

Intensywność dofinansowania Tabela 1

Grupa	Kwota miesięcznego dochodu / osoba w PLN	Dotacja (procent kosztów kwalifikowanych przewidzianych do wsparcia dotacyjnego)	Pożyczka	
			uzupełnienie do wartości dotacji	pozostałe koszty kwalifikowane
I	do 600	do 90%	do 10%	do 100%
II	601-800	do 80%	do 20%	do 100%
III	801-1000	do 70%	do 30%	do 100%
IV	1001-1200	do 60%	do 40%	do 100%
V	1201-1400	do 50%	do 50%	do 100%
VI	1401-1600	do 40%	do 60%	do 100%
VII	powyżej 1600	do 30%	do 70%	do 100%

Tabela 1 dotyczy wnioskodawców, którzy nie mogą skorzystać z ulgi termomodernizacyjnej, w szczególności wnioskodawców, których dochody nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych: wymienione w art. 3 pkt 1 lit. c ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952, z późn. zm.) oraz wnioskodawców korzystających z dofinansowania dotyczącego nowo budowanych budynków jednorodzinnych. Koszty mikroinstalacji fotowoltaicznej i kolektorów słonecznych mogą zostać dofinansowane w 100% wyłącznie w formie pożyczki.

Intensywność dofinansowania Tabela 2

Grupa	Kwota miesięcznego dochodu / osoba w PLN	Dotacja (procent kosztów kwalifikowanych przewidzianych do wsparcia dotacyjnego)	Pożyczka		Kwota rocznego dochodu wnioskodawcy w PLN
			uzupełnienie do wartości dotacji	pozostałe koszty kwalifikowane	
1	2	3	4	5	6
I	do 600	do 90%	do 10%	do 100%	nie dotyczy
II	601-800	do 80%	do 20%	do 100%	
III	801-1000	do 67%	do 33%	do 100%	
IV	1001-1200	do 55%	do 45%	do 100%	
V	1201-1400	do 43%	do 57%	do 100%	
VI	1401-1600	do 30%	do 70%	do 100%	
VII	powyżej 1600	do 18%	do 82%	do 100%	do 85 528
		do 15%	do 85%	do 100%	od 85 529 do 125 528
		0%	do 100%	do 100%	powyżej 125 528

Tabela 2 dotyczy wnioskodawców, którzy rozliczając się indywidualnie lub wspólnie z małżonkiem, będą mogli skorzystać z ulgi termomodernizacyjnej na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2246).

Dla Wnioskodawców, których średni miesięczny dochód na osobę w gospodarstwie domowym kwalifikuje do Grupy VII, intensywność dofinansowania jest uzależniona dodatkowo od osiągniętego przez Wnioskodawcę lub Wnioskodawcę i małżonka (w przypadku wspólnego rozliczenia) rocznego dochodu stanowiącego podstawę do opodatkowania za wskazany rok podatkowy poprzedzający datę złożenia wniosku. Dotacja w Programie stanowi uzupełnienie korzyści wynikających z ulgi termomodernizacyjnej.

W przypadku obydwu rodzajów wnioskodawców:

- intensywność dofinansowania zależy od miesięcznego dochodu na osobę w gospodarstwie domowym wnioskodawcy liczonego zgodnie z metodą opisaną w instrukcji do wypełnienia wniosku.
- zmiana kwoty miesięcznego lub rocznego dochodu w trakcie oceny wniosku albo w trakcie realizacji przedsięwzięcia, nie wpływa na zmianę intensywności dofinansowania.

jesteśmy skazani na sezonowe wakacje od smogu – mamy zdrowy wybór.

Dotacje i pożyczki są udzielane za pośrednictwem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

W oparciu o materiały kampanii społecznej Ministerstwa Środowiska na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce pn. „Czyste Powietrze – zdrowy wybór!”

Oprac. ANNA PETRYCKA

Zachęcamy do kontaktu:

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie:
Infolinia (czynna w godzinach 8.00-15.00):
502 073 066, 12 422 94 90 wew. 2
e-mail: czyste.powietrze@wfos.krakow.pl

Szczegółowe informacje nt. Programu znajdują się na stronie:
www.wfos.krakow.pl/portalbeneficjenta/o-programie

Mieszkańców zainteresowanych skorzystaniem z bezpłatnej pomocy w uzyskaniu dotacji z programu Czyste Powietrze zapraszamy do kontaktu z Ekodoradcą w gminie Mszana Dolna.

W kierunku natury

Czy potrafisz odpowiedzieć na proste pytanie dziecka, czym jest powietrze? Wszechobecna potrzeba dbania o jakość powietrza pojawia się tam, gdzie społeczeństwo w większości przypadków zaspokoiło już swoje podstawowe potrzeby posiadania dóbr materialnych.

Rodzina posiada dom, w którym jednej osobie przypadają dwa pokoje, wyposażone w sprzęt typu telewizor, komputer i inne elektroniczne zabawki. Każdy mieszkaniec tego domu ma własną łazienkę, w której nie ma ograniczeń na zużycie wody. Do pracy i szkoły rodzina dojeżdża samochodem, często jednym z kilku obecnych w gospodarstwie domowym. Wokół domów ogrody pełne nierodzącej roślinności, którą traktować należy licznymi preparatami chemicznymi, aby błyszczała zielenią. Owoce i warzywa obecne są w sklepie, w ogrodzie królują „iglaki”. W tym pięknym idealnym stanie potrzeba jeszcze tylko wolnej chwili, w której można wziąć głęboki oddech i odpocząć od trudu pracy, która pozwala posiadać ten wyżej opisany luksus, lub dla innych standard. To właśnie podczas tego głębokiego oddechu przy wieczornym spacerze lub przejażdżce rowerowej okazuje się, że najdroższe buty, ani najlepszy rower nie dadzą tyle radości co możliwość swobodnego oddychania. Czym więc jest to powietrze? Na lekcjach przyrody dzieci uczą się, iż jest to mieszanina gazów w ponad 78% azotu, niespełna 21% tlenu oraz w 1% innych gazów, wśród których przeważa argon. Składniki powietrza takie jak tlenki azotu, tlenki siarki, węglowodory aromatyczne i inne naturalnie nie występujące składniki powietrza stanowią efekt działalności człowieka, który, wytwarzając energię elektryczną, ciepłą i mechaniczną, spala różnego rodzaju paliwa, zamieniając je w energię i emisję będącą efektem procesów spalania. Powietrze obecne jest wszędzie, a jego skład

zależny jest nie tylko od czynników naturalnych, ale także od tego jak człowiek korzysta ze środowiska. Jest tym składnikiem środowiska, który nie zna granic administracyjnych.

Czy Ty, mieszkańcu gminy Mszana Dolna, korzystasz ze środowiska? Pewnie myślisz, że w bardzo ograniczony sposób, bo tylko oddychasz, a zanieczyszczenia produkują Ci źli ludzie,

”

Czy zatem, drogi mieszkańcu, Twoje codzienne korzystanie ze środowiska przyczynia się do oddziaływania na jego jakość? Odpowiedź brzmi TAK!

którzy spalają odpady w starych kotłach centralnego ogrzewania lub pracują w fabrykach przedmiotów Twojego codziennego użytku. Niewątpliwie istotnym źródłem tzw. niskiej emisji są kotły na paliwa stałe. Liczne kampanie edukacyjne zachęcają do rozpalania od góry, które powoduje ograniczenie ilości zanieczyszczeń. Nie mniej ważnym elementem ekologicznego korzystania z takich urządzeń jest spowodowanie, aby w okresie grzewczym pracowały w sposób ciągły. Popularne poranne wygaszanie kotłów i ponowne popołudniowe rozpalanie stanowi istotne źródło emisji, a jednocześnie nie przyczynia się do uzyskania realnych oszczędności w ilości zu-

żytego paliwa w okresie grzewczym. Ciepło utracone przez budynek w czasie dnia musi zostać ponownie dostarczone przy rozruchu kotła. Utrzymywanie stałej temperatury przez całą dobę nie wymaga wieczornego wzmożonego zapotrzebowania na energię. Logikę tą stosuje się w przemyśle np. hutniczym lub cementowym, gdzie wygaszanie pieców odbywa się tylko na potrzeby ich serwisowania co kilka lat.

Czy zatem, drogi mieszkańcu, Twoje codzienne korzystanie ze środowiska przyczynia się do oddziaływania na jego jakość? Odpowiedź brzmi TAK! Co więc możesz zrobić, aby nie było to negatywne oddziaływanie? Myśl globalnie, działaj lokalnie – to hasło znanej kampanii społecznej jest ciągle aktualne. Przewymiarowany dom, marnuje energię potrzebną do jego ogrzania. Czy tylko do ogrzania? Często zapominamy, iż w okresie letnim potrzebujemy także chłodzenia. W tym przypadku zużywamy zazwyczaj energię elektryczną z sieci energetycznej. Jej produkcja i dystrybucja to także oddziaływanie na środowisko. Dlatego w projekcie Termoaktywni realizowanym przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Zielonki we współpracy z kołami naukowymi AGH, wsparciu finansowym WFOŚiGW w Krakowie oraz gmin: Mszana Dolna, Zielonki, Michałowice, Igołomia-Wawrzeńczyce i Wielka Wieś uczymy dzieci i dorosłych, w jaki sposób dobrać materiały budowlane, aby WASZ dom zużywał jak najmniej energii zarówno zimą, jak i latem. Tuż po wakacjach nasi edukatorzy odwiedzą szkoły, a tam pokażą

na specjalnie przygotowanych rekwizytach, jak drobne szczegóły konstrukcyjne tworzą efekt skali oddziaływania na środowisko. Przy okazji uczniowie dowiedzą się, że zużywanie wody w sposób przekraczający potrzeby żywieniowe i sanitarne także przyczynia się do zwiększenia zużycia energii potrzebnej na jej dostarczenia i późniejsze oczyszczenie. Podróżowanie osobnymi

”

Czy Ty, mieszkańcu gminy Mszana Dolna, korzystasz ze środowiska? Pewnie myślisz, że w bardzo ograniczony sposób, bo tylko oddychasz, a zanieczyszczenia produkują Ci źli ludzie, którzy spalają odpady w starych kotłach centralnego ogrzewania lub pracują w fabrykach...

samochodami w tym samym kierunku jest oczywistym źródłem dodatkowej niepotrzebnej emisji. Kupowanie żywności dostarczanej do sklepów z odległych zakątków świata pomimo możliwości lokalnego jej wytworzenia to także emisja ze źródeł transportu. Wreszcie więc znaczące ilości wytwarzanych odpadów świadczą o konsumpcyjnym stylu życia, który związany jest z ciągłym korzystaniem z zasobów środowiska. Wyrzucane odpady muszą być transportowane i przetwarzane, co generuje emisję zanieczyszczeń do powietrza. Zatem, aby móc odetchnąć czystym powietrzem, pomyśl, czy zanieczyszczenie nie powstało gdzieś daleko, gdzie powstał produkt, który w Twoim domu jutro stanie się odpadem?

W kolejnych artykułach przybliżymy Państwu dobre i złe praktyki rozwiązań termomodernizacyjnych.

JACEK PIETRZYK

Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Zielonki

TRUDNY TEMAT

Jak chronić dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym?

Dlaczego powinniśmy wiedzieć jak najczęściej o problemie wykorzystywania seksualnego dzieci?

Stosunkowo niedawno zaczęto sobie uświadamiać, jak powszechnym zjawiskiem jest wykorzystywanie seksualne i jak bardzo rani dzieci, które padają jego ofiarą. Na podstawie wyników badań przeprowadzonych w Polsce można szacować, iż co siódme dziecko pada ofiarą jakiejś formy wykorzystywania przez ukończeniem 15. roku życia. Wbrew przekonaniu wielu osób, w większości wypadków sprawcami wykorzystywania seksualnego dzieci są osoby dobrze im znane – np. krewni i przyjaciele rodziny.

Wykorzystanie dziecka budzi w nas zazwyczaj takie emocje, jak współczucie, troska, chęć niesienia pomocy. Możemy także odczuwać złość, bezradność i lęk. Jeszcze trudniejszych emocji możemy doświadczać myśląc o sprawcach. Wstręt, wściekłość, odrada mogą sprawić, że nie chcemy o nich myśleć i poznawać sposobów ich działania. Tymczasem powinniśmy wiedzieć jak najczęściej na temat sprawców wykorzystywania seksualnego, by móc skutecznie chronić dzieci.

Aby zapewnić dzieciom bezpieczeństwo, musimy wiedzieć, jak informować je o zagrożeniach oraz jakie sytuacje i zachowania dzieci powinny nas niepokoić.

Dzieci nie potrafią same powstrzymać sprawców wykorzystywania seksualnego. To my dorośli, musimy wiedzieć, jak należy postępować, gdy

podejrzewamy, że dziecko jest wykorzystywane seksualnie.

Sprawcy wykorzystywania seksualnego dzieci

Kto wykorzystuje seksualnie dzieci?

Nie sposób opisać typowego sprawcy wykorzystywania seksualnego czy pedofila. Takie osoby nie różnią się wyglądem od innych ludzi. Mogą pochodzić ze wszystkich warstw społecznych oraz z dowolnej grupy zawodowej. Czasami zajmują wpływowe stanowiska, sprawiając wrażenie szanowanych członków społeczeństwa. Mogą wykorzystywać seksualnie własne dzieci lub znajome dzieci ze swego otoczenia. Mogą też nawiązywać kontakty seksualne z zupełnie obcymi dziećmi.

Sprawcami wykorzystywania seksualnego w rodzinie bywają ojcowie, partnerzy życiowi matek, ojczymowie, bracia, wujowie, kuzyni, dziadkowie. Sprawcami wykorzystywania seksual-

nego w rodzinie mogą być kobiety – również matki.

Dzieci często doświadczają sprzecznych uczuć w reakcji na wykorzystywanie seksualne, którego sprawcą jest ktoś, komu ufają jako swemu opiekunowi. Nie zawsze zdają sobie sprawę, że to, co je spotyka, jest krzywdzeniem.

Sprawcy wykorzystywania seksualnego dzieci często sprawiają wrażenie miłych, serdecznych i troskliwych wobec dzieci. W ten sposób budują bliskie relacje z dziećmi i wykorzystują je, unikając podejrzeń lub zdemaskowania.

Trudno uwierzyć, że ktoś, kogo znamy – a nawet lubimy – może być sprawcą wykorzystywania seksualnego dzieci. Ponieważ jednak może tak się zdarzyć, musimy wiedzieć, na co powinniśmy zwracać uwagę oraz jak możemy chronić dzieci.

Jak działają sprawcy wykorzystywania seksualnego dzieci?

Sprawcy wykorzystywania seksualnego często zadają sobie wiele trudu, żeby zbliżyć się do dzieci i zdobyć ich zaufanie. Sprawcy mogą również wywierać na dzieci silną presję, aby zachować wykorzystywanie seksualne w tajemnicy.

Wybór ofiar

Sprawcy mogą wybierać wyłącznie dziewczynki lub chłopców bądź też dzieci obu płci; mogą preferować dzieci w określonym wieku albo stanowić zagrożenie dla wszystkich dzieci. Mogą wyróżniać konkretne dziecko, poświęcając mu szczególnie dużo uwagi lub zasypywać je miłymi niespodziankami, żeby stworzyć sobie okazję do wykorzystywania. W niektórych wypadkach dzieci wykorzystywane seksualnie są szczególnie surowo traktowane przez sprawców i prezentowane w złym świetle, by nie uwierzono dziecku, gdy ujawni wykorzystywanie.

Uwodzenie dzieci

Uwodzenie dziecka przez sprawcę to proces budowania relacji z dzieckiem z zamiarem wykorzystania go w celach seksualnych. Czasami wykorzystywanie seksualne dziecka jest poprzedzone długim okresem przygotowań. Sprawca

może okazywać dziecku szczególną uwagę a zachowania, które początkowo sprawiają wrażenie normalnych sposobów okazywania dziecku czułości (na przykład przytulanie), mogą przestoczyć się w dotyk o charakterze seksualnym. Niektórzy w ogóle nie uwodzą dzieci, lecz wykorzystują je seksualnie bez zbudowania jakiegokolwiek relacji.

Sprawcy mogą uwodzić dzieci we wszystkich sytuacjach, w których mają z nimi kontakt: w rodzinie, na zajęciach rekreacyjnych, muzycznych, sportowych czy religijnych, a także za pośrednictwem Internetu lub telefonu komórkowego.

”

Sprawcy mogą wybierać wyłącznie dziewczynki lub chłopców bądź też dzieci obu płci; mogą preferować dzieci w określonym wieku albo stanowić zagrożenie dla wszystkich dzieci.

Stać się częścią rodziny

Czasami sprawca buduje bliski związek z rodziną dziecka – poprzez przyjaźń lub małżeństwo. Może się zaprzyjaźnić z borykającym się z trudnościami rodzicem, który nie radzi sobie z dzieckiem. Samotni rodzice z dziećmi są szczególnie narażeni na takie działania. Sprawca może zaoferować wsparcie, na przykład nawiązując intymną relację z matką lub opiekunką dziecka, wspierając ją finansowo, aby stać się członkiem rodziny i wprowadzić się do domu, w którym mieszka. Następnie sprawca zaczyna budować bliską relację z dzieckiem (lub dziećmi), które zamierza wykorzystywać seksualnie.

Dochowanie tajemnicy

Wykorzystywanie seksualne niemal zawsze odbywa się w tajemnicy. Pozostali dorośli członkowie rodziny – także drugie z rodziców, jeśli to jego partner, jest sprawcą zwykle nie podejrzewają,

że coś jest nie w porządku. Dziecko często czuje się zagubione – nie wie, komu o tym powiedzieć ani jak to zrobić.

Żeby zachować swoje działania w tajemnicy, sprawca może wykorzystać naturalny lęk dziecka, jego zawstydzenie lub poczucie winy z powodu tego, co się wydarzyło. Często wymusza milczenie przy użyciu gróźb i kar. Zdarza się, że stosuje wobec dziecka przekupstwo. Może też przekonywać dziecko, że to, co je spotyka, jest czymś normalnym.

Często sprawcy wzbudzają w dziecku przekonanie, że w jakiś sposób jest odpowiedzialne za doświadczane wykorzystywanie seksualne.

Po czym można poznać, że ktoś zamierza wykorzystać seksualnie dziecko?

Nie ma prostej odpowiedzi na to pytanie, ale rodzice powinni bacznie obserwować każdego, kto poświęca ich dziecku wyjątkowo dużo uwagi, np.:

- zasypuje dziecko prezentami, zabawkami lub drobnymi upominkami,
- zaprasza dziecko na wycieczki i wyjazdy wakacyjne,
- poszukuje okazji do tego, aby przebywać z dzieckiem sam na sam.

Powinno się zawsze starannie sprawdzać osoby, które będą się kontaktowały z dzieckiem bez nadzoru. Warto uzyskać jak najwięcej informacji o opiekunkach lub innych osobach proszonych o zajęcie się dzieckiem lub które same oferują taką pomoc. Rodzic może zapytać kierownictwo żłobka czy przedszkola, w jaki sposób dana placówka weryfikuje personel i wolontariuszy oraz jakie kroki podejmuje, aby zapewnić dzieciom bezpieczeństwo.

Nigdy nie zostawiaj dziecka z kimś, kto nie wzbudza Twojego zaufania!

Czy mogę zapewnić swojemu dziecku bezpieczeństwo?

Pomóż swojemu dziecku w uzyskaniu wiedzy dotyczącej seksualności, własnego ciała oraz zdrowych zachowań seksualnych. Rozmowa na ten temat może Ci wydawać się trudna, ale będzie ona odgrywać ważną rolę w ochronie Twojego dziecka przed wy-

Dzieci skrzywdzone przez zły dotyk chcą stać się niewidoczne

korzystywaniem seksualnym. Dziecko powinno się dowiedzieć:

- czym są intymne części ciała i jak można je nazywać,
- jakie rodzaje dotyku są odpowiednie, a jakie nie.

Zadbaj o to, żeby informacje, które przekazujesz dziecku, były pozytywne – dziecko powinno być dumne ze swojego ciała, a nie wstydzić się go. Powinno także wiedzieć, że jego ciało należy wyłącznie do niego i nikt nie ma prawa dotykać go, gdy nie ma na to ochoty.

Powiedz swojemu dziecku, że ma prawo odmówić zrobienia czegoś, co wydaje mu się niewłaściwe albo wzbudza w nim lęk. Podkreśl, że powinno bez wahania powiedzieć Tobie albo jakiejś innej osobie dorosłej o każdym zdarzeniu, które uznało za niebezpieczne lub obudziło jego obawy.

Wyjaśnij dziecku różnicę pomiędzy dobrymi a złymi sekretami. Pomóż mu zrozumieć, że dobrze jest zachować w tajemnicy, na przykład plan zrobienia komuś niespodzianki, ale nie coś, co wzbudza w nim smutek, zawstydzienie lub niepewność.

Rozmawiaj z dzieckiem o sprawach związanych z seksualnością. Dzieci zaczynają zbierać informacje dotyczące seksu od swoich rówieśników, kiedy tylko pójdą do przedszkola lub szkoły. In-

”

Rozmawiaj z dzieckiem o sprawach związanych z seksualnością. Dzieci zaczynają zbierać informacje dotyczące seksu od swoich rówieśników, kiedy tylko pójdą do przedszkola lub szkoły. Informacje te często są nieściste i wyrażone wulgarnym językiem. Dlatego byłoby dobrze, gdybyś to Ty opowiedział o tym dziecku pierwszy. Wykorzystuj naturalne okazje, które pojawiają się każdego dnia.

formacje te często są nieściste i wyrażone wulgarnym językiem. Dlatego byłoby dobrze, gdybyś to Ty opowiedział o tym dziecku pierwszy. Wykorzystuj naturalne okazje, które pojawiają się każdego dnia: kąpiel, widok ciężarnej kobiety, przypadkowo zobaczona naga osoba w TV, spontanicznie zadawane

przez dzieci pytania; to wszystko świetne okazje by w sposób naturalny przekazywać informacje na temat seksualności. Rozmowa z młodszym dzieckiem może okazać się dla Ciebie łatwiejsza niż wtedy, gdy dziecko będzie starsze, zwłaszcza u progu okresu dorastania.

Jest niezwykle ważne, abyś Ty sam wiedział, jakie zachowania seksualne są odpowiednie i normalne w różnych okresach dzieciństwa. Podejmując z dzieckiem temat seksualności nie skupiaj się wyłącznie na zagrożeniach. Mów mu o miłości, intymności i bliskości, które powinny być związane z tą sferą (...).

Buduj otwartą i opartą na zaufaniu relację z dzieckiem od pierwszych lat jego życia. **Zawsze uważnie wysłuchuj jego lęków i obaw. Ucząc dziecko, że jego ciało należy wyłącznie do niego, Ty też musisz się stosować do tego przesłania. Nie zmuszaj dziecka do żadnej formy dotyku, jeśli nie ma na to ochoty, np. przytulania do krewnych podczas rodzinnych przyjęć. Nigdy nie stosuj kar fizycznych – one uczą dziecko, że osoba dorosła ma prawo naruszać jego ciało. Najważniejsze! Ucząc dziecko jak chronić się przed zagrożeniami, nigdy nie zapomnij, że to Ty jesteś odpowiedzialny za jego bezpieczeństwo, a nie ono samo.**

Zbiór wskazówek dotyczących rozmów z dziećmi na temat ochrony przed wykorzystywaniem można zamknąć w przekazaniu 5 zasad:

Gdy mówisz „NIE”, to znaczy „NIE”.

Alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy.

Dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją.

Koniecznym pamiętać, że Twoje ciało należy do Ciebie, intymne części ciała są szczególnie chronione.

Na podstawie broszury pt. *Jak chronić dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym?* która została wydana w ramach kampanii społecznej „Zły dotyk” przez Fundację Dzieci Niczyje – obecnie Dajemy Dzieciom Siłę. Więcej treści dostępne na stronie internetowej: fdps.pl/oferta/gadki

Wyboru dokonała ANNA PETRYCKA

Pozbądź się azbestu – nabór jeszcze trwa

Gmina Mszana Dolna prowadzi ciągły nabór wniosków o demontaż oraz odbiór odpadów azbestu od właścicieli nieruchomości (osób fizycznych), którzy złożyli deklarację udziału w projekcie. Druki wniosków dostępne są w Urzędzie Gminy, pok. nr 39 lub na stronie internetowej www.mszana.pl.

Przed złożeniem wniosku należy dokonać zgłoszenia wymiany pokrycia dachowego w Wydziale Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Limanowej, Ośrodek Zamiejscowy w Mszanie Dolnej, który mieści się na parterze Urzędu Gminy w pokoju nr. 10. W ramach projektu, nieodpłatnie jest wykonany demontaż pokrycia dachowego, jego pakowanie, transport oraz unieszkodliwienie na składowisku odpadów niebezpiecznych. Projekt nie obejmuje dofinansowania pokrycia dachowego.

Bliższe informacje w sprawie realizacji projektu można uzyskać na stronie internetowej Urzędu Gminy Mszana Dolna, pod tel. nr 18 33 10 009, wewnętrzny 339 lub osobiście w Urzędzie Gminy Mszana Dolna, ul. Spadochroniarzy 6, pokój 39, II piętro.

W ramach projektu, w 2018 r. unieszkodliwiono 512,38 ton wyrobów zawierających azbest w tym:

170,19 ton – powstało z demontażu pokryć dachowych na 45 nieruchomościach

342,19 ton – zebrano i unieszkodliwiono jako gruz ze 133 nieruchomości

W bieżącym roku do końca maja unieszkodliwiono ogółem 205,07 ton wyrobów zawierających azbest, w tym:

181,92 ton – powstało z demontażu pokryć dachowych na 35 nieruchomościach

23,15 ton – zebrano i unieszkodliwiono jako gruz z 13 nieruchomości.

Ogółem do chwili obecnej w ramach projektu unieszkodliwiono 717,45 ton wyrobów zawierających azbest.

W czerwcu i lipcu b. r. będzie przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, obejmująca teren całej Gminy. Jej celem będzie aktualizacja Bazy Azbestowej.

Projekt pn. Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Mszana Dolna realizowany jest ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020, Oś Priorytetowa 5 Ochrona środowiska, Poddziałanie 5.2.2 Gospodarka odpadami.

JÓZEF PAJDIK

Referat ochrony środowiska, rolnictwa i leśnictwa

Uroczysta sesja trzech Rad Gmin Zagórzańskich

Święto Wolności i Solidarności

30 rocznica częściowo wolnych wyborów do parlamentu w 1989 roku

4 czerwca 2019 r. odbyła się wspólna, uroczysta sesja trzech Rad: Miasta Mszana Dolna, Gminy Niedźwiedź oraz Gminy Mszana Dolna. Dzięki porozumieniu i współpracy pomiędzy władzami samorządowymi wszystkie Rady przez aklamację przyjęły oświadczenie upamiętniające 30 rocznicę częściowo wolnych wyborów do parlamentu w 1989 roku.

Jest to data symboliczna, a jednocześnie jedna z ważniejszych dat we współczesnej historii Polski, od której przyjmuje się powstanie III Rzeczypospolitej. Świętowano w Gdańsku, Warszawie i my też dołączyliśmy do wielu innych miejscowości. Uroczystą sesję prowadzili

wspólnie Przewodniczący: Janusz Matoga, Zenon Dzedzic, Jan Chorągwicki. Obrady rozpoczęły się od odśpiewania hymnu państwowego, potem każda z Rad przyjęła Oświadczenie. Następnie rys historyczny dotyczący tego okresu przedstawiła Pani mgr Kamilla Jasińska – pracownik Centrum

RADA GMINY

34-730 Mszana Dolna
ul. Spadochroniarzy 6
woj. małopolskie

Oświadczenie Nr 1/19**Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 4 czerwca 2019 r.**

w sprawie 30 rocznicy wyborów do Parlamentu w dniu 4 czerwca 1989 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz § 24 ust. 2 pkt 3 Statutu Gminy Mszana Dolna przyjętego Uchwałą Nr L/657/2018 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 28 września 2018r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2018r. poz. 6672) - Rada Gminy Mszana Dolna uchwała, co następuje:

§ 1.

W dzisiejszym dniu przypada 30 rocznica przeprowadzenia pierwszej tury wyborów parlamentarnych, które na zasadach ustalonych podczas obrad Okrągłego Stołu odbyły się dnia 4 czerwca 1989 r.

Przeprowadzone wówczas demokratyczne wybory do Senatu i częściowo demokratyczne wybory do Sejmu, były pierwszym od zakończenia wojny swobodnym aktem politycznym, oraz umożliwiły ujawnienie prawdziwych poglądów polskiego społeczeństwa i zakończyły się miażdżącym zwycięstwem Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. Wydarzenie to zapoczątkowało pokojowy proces przejęcia władzy przez zwycięski obóz „Solidarności” – bez przemocy, barykad, strzałów i ofiar. Powstanie w konsekwencji tych wyborów rządu Tadeusza Mazowieckiego skutkowało załamaniem się monopolistycznych rządów partii komunistycznej i stało się przykładem dla innych narodów zniewolonych przez totalitarną ideologię. Akt dokonany trzydzieści lat temu, zapoczątkował głębokie przemiany nie tylko w Polsce, ale również w całej Europie Środkowo-Wschodniej.

Wybory z dnia 4 czerwca 1989 r. stanowią nie tylko symbol pokojowej transformacji systemu politycznego w Polsce, ale także stanowią fundament odbudowy polskiego samorządu terytorialnego. Dokonany wówczas przez Polaków wybór, umożliwił niespełna rok później utworzenie autentycznych samorządów lokalnych, których władze zostały wybrane w pełni demokratycznych wyborach.

Rada Gminy Mszana Dolna honorując wydarzenie sprzed trzydziestu lat, pragnie równocześnie wyrazić szacunek i uznanie dla wszystkich osób, które działając dla dobra Polski, zaangażowały się w proces pokojowej transformacji systemu politycznego.

§ 2.

Oświadczenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**
Jan Chorągwiński

WYDARZENIA

Historii Zajezdnia we Wrocławiu, doktorant na Uniwersytecie Wrocławskim. W sesji udział wzięli: Pani Burmistrz Anna Pękała, Wójtowie Pan Bolesław Żaba i Pan Rafał Rusnak, ks Jerzy Rażny, Pani zastępca wójta Katarzyna Szybiak, Państwo Sołtysi Gmin Niedźwiedź i Mszana Dolna, Pan Franciszek Dziedzina, Pan Kazimierz Pajdo. Mszę Świętą w intencji Ojczyzny i Mieszkańców koncelebrowali księża: Jerzy Rażny, Tadeusz Mrowiec, Tomasz Stec. W czasie Mszy Św. wystąpił chór Gloria Dei z Poręby Wielkiej, a po Mszy Św. chór Gospel z Mszany Dolnej. Następnie utwory na skrzypce i organy wykonali Maria Flig z Piotrem Wójcikiem.

– Serdecznie dziękuję Księżom Proboszczom i ks. Tomaszowi, Paniom i Panom Radnym wszystkich Rad, Pani Burmistrz, Panom Wójtom, chórowi Gloria Dei z Poręby Wielkiej pod dyrekcją Pani Beaty Klimek, chórowi Gospel z Mszany Dolnej pod dyrekcją Lei Kjelsden, Pani Marii Flig, Panu Piotrowi Wójcikowi, Pani Kamilli Jasińskiej, Panu Markowi Panowski, Pani Stanisławie Myszogład, Pani Anecie Kowalewskiej, Pani Agnieszce Józefiak – Lewandowskiej i wszystkim tym, którzy wzięli udział i pomogli w organizacji tej uroczystości – podsumowuje Jan Chorągwicki – inicjator wydarzenia.

JAN CHORAĞWICKI, Fot. Agnieszka Józefiak

Wójt nagroził utalentowane narciarki

Krzysztof Gniecki podczas sesji 30 kwietnia złożył ślubowanie, wstępując ponownie w szeregi Rady Gminy Mszana Dolna. Obrady radnych były również okazją do nagrodzenia uzdolnionych zawodniczek LKS Witów-ski.

Gminni rajcy uroczystie rozpoczęli VII Sesję Rady Gminy Mszana Dolna. Krzysztof Gniecki, radny z Lubomierza, odebrał od przewodniczącej Gminnej Komisji Wyborczej zaświadczenie o ponownym wyborze na radnego i wobec wszystkich zgromadzonych złożył ślubowanie. Kolejny punkt sesji był nie mniej uroczysty i podniosły. Wójt Mszany Dolnej Bolesław Żaba, wręczył zawodniczkom LKS Witów-ski (mieszkancom Łętowego) nagrody za osiągnięte wysokie wyniki sportowe w ciągu roku 2018. Życzenia dalszych sukcesów oraz gratulacje Klaudii Kołodziej i Magdalenie Murzyn złożyli również: Jan Chorągwicki – przewodniczący Rady Gminy Mszana Dolna oraz Katarzyna Szybiak – zastępca wójta.

Klaudia Kołodziej – zawodniczka LKS Witów-ski Mszana Górna. W ci-

mie 2018 roku startowała w kraju i za granicą w kategorii junior „A”. Wygrała ranking Polskiego Związku Narciarskiego za sezon 2017/2018. Reprezentowała Polskę na wielu imprezach międzynarodowych, w tym pod-

czas Mistrzostw Świata Juniorów w Szwajcarii. W Mistrzostwach Polski Juniorów zdobyła dwa złote i dwa srebrne medale. We wrześniu 2018 roku startowała w zawodach Pucharu Polski na nartorolkach już w kategorii seniorskiej – wszystkie starty wygrała (pod nieobecność dwóch kadrowiczek). Od lipca 2018 r. trenuje z Januszem Krężelokiem, który od 31 marca 2018 r. był trenerem kadry. W przerwach między obozami kadry Klaudia Kołodziej ćwiczy w klubie Witów-ski Mszana Górna, przekazując swoje umiejętności i wiedzę młodszym koleżankom. Ciężko pracuje na treningach. W grudniu 2018 r. startowała w zawodach Alpen Cup i Slvic Cup, kwalifikując się (po raz pierwszy) na Mistrzostwa Świata Młodzieżowców w Lahti.

Magdalena Murzyn to zawodniczka LKS Witów-ski uprawiająca biegi narciarskie. Jest uczennicą Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Szczyrku.

Sezon zimowy 2017/2018 był pierwszym w karierze zawodniczki w kategorii junior „B”. Trudno jej było rywalizować ze starszymi i bardziej doświadczonymi narciarkami. Jedynym osiągnięciem było szóste miejsce podczas Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Ustrzykach Dolnych w konkurencji Team Sprint w parze z Ewelina Kołodziej. Po dobrze przeprowadzonych wakacjach Magdalena Murzyn pojechała z trenerem klubowym do Jeleniej Góry na Mistrzostwa Polski na nartorolkach. Celem było miejsce w pierwszej szóstce, gwarantujące jej II klasę sportową. Zawodniczka nie tylko osiągnęła ten cel, ale również zdobyła brązowy medal Mistrzostw Polski oraz I klasę sportową. W kolejnych startach na nartorolkach udowodniła, że ten wynik nie był przypadkowy, bo zajmowała ponownie trzecie i czwarte miejsca. W grudniu 2018 roku wystartowała na nowych nartach w zawodach kontynentalnych w słowackim Strbskim Plešiu, gdzie zajęła bardzo dobre, 28. miejsce. W drugiej części tegorocznej zimy osiągnęła swój dotychczasowy życiowy sukces – medal Mistrzostw Polski Seniorów w sztafecie.

MAGDA POLAŃSKA

Rozwój dziecka – spojrzenie holistyczne

Obserwując pracę naszej Pani Logopedy, a prywatnie mojej mamy, oraz uczestnicząc w wykładach podczas moich studiów logopedycznych, nasuwał mi się jeden ważny wątek. Praca logopedy jest bardzo ważna, czasem niezbędna, ale żeby pomóc wielu dzieciom, czy też dorosłym w rozwoju ich mowy niezbędne jest szersze spojrzenie na problem ich opóźnionego rozwoju mowy, czy dyslalii. Dopiero spojrzenie holistyczne daje cały obraz sytuacji, a także pozwala na dostosowanie odpowiedniej terapii. Mam tu na myśli spojrzenie nie tylko od strony logopedycznej.

Wielu rodziców, mając do tego pełne prawo, nie zdaje sobie sprawy, że zanim udadzą się do logopedy, powinni zabrać dziecko na badanie słuchu (np. u foniatry, niekoniecznie musi to być laryngolog). Argument, że dziecko miało badany słuch zaraz po porodzie nie jest wystarczający. Po porodzie (na niebieskich kartkach WOŚP) zaznaczane jest przewodnictwo dźwięku. Innymi słowy: czy dźwięk przez kanał słuchowy może przebiegać, czy kanał jest czysty, czy nie ma wód płodowych, czy nie wystąpiły narośla. Badaniu nie podlega fakt czy dźwięk przetwarza się w impuls i trafia do mózgu w formie słowa. Pozytywny wynik tego badania po porodzie nie oznacza jeszcze, że dziecko słyszy dobrze, stanowi tylko, że ma zdolność do słyszenia.

Istotne jest też badanie wzroku, badanie uzębienia, czasem niezbędna jest też wizyta u psychologa. Wiele dzieci posiada pełną zdolność artykulacyjną niezbędną do mówienia. Dla niewtajemniczonych: oznacza to, że dziecko nie ma barier fizycznych, do mówienia. Mięśnie twarzy pracują prawidłowo, jama ustna jest poprawnie zbudowana, etc.). Czasem problem tkwi głębiej, to znaczy w psychice

dziecka. Być może jest to lęk z okresu niemowlęcego, może też być lęk wytworzony na skutek stresowej sytuacji lub oglądanego w telewizji obrazu. Czasem dzieci upodabniają się do niemówiących postaci ze swoich ulubionych bajek. Powodów może być mnóstwo. Nie zawsze jest to do wypracowania przez logopedę, więc jeśli kieruje on dziecko do psychologa, nie bójmy się tej wizyty. Nie jest to równoznaczne z tym, że z dzieckiem dzieje się coś niepokojącego. Czasem może się to okazać alternatywą dla długich i żmudnych ćwiczeń, które bez wizyty u psychologa nie dadzą zamierzonych efektów.

Często przy seplenieniach, czy nieprawidłowej lub niezrozumiałej wymowie pojawia się też konieczność wizyty u ortodonta. Nieprawidłowy kształt uzębienia lub jego braki mają ogromny wpływ na to jak mówimy.

Ważna dla poprawnego mówienia jest też sprawa postawy ciała. W związku z tym konsultacja z fizjoterapeutą mogłaby przynieść wiele korzyści. Osoby z taką specjalizacją posiadają gruntowną wiedzę na temat przyczepów, przebiegów mięśni, sposobów ich oddziaływania na siebie, braków lub wzmoczonych

napięć mięśniowych, których wypracowanie w wielu przypadkach okazuje się kluczowe dla terapii logopedycznej.

Konkludując – każdy skuteczny i renomowany gabinet logopedyczny powinien mieć wsparcie w zespole specjalistów: ortodonta, okulisty, foniatry, psychologa, fizjoterapeuty. Nasze Centrum ma to szczęście, że część z nich zatrudniamy, z innymi współpracujemy i zawsze są to osoby sprawdzone i polecane przez naszych klientów. Bywa natomiast, że gabinet logopedyczny nie ma fizycznie

”

Często przy seplenieniach, czy nieprawidłowej lub niezrozumiałej wymowie pojawia się też konieczność wizyty u ortodonta. Nieprawidłowy kształt uzębienia lub jego braki mają ogromny wpływ na to jak mówimy.

przestrzeni na urządzenie gabinetów dla takich specjalistów. Niemniej jednak, powinien wówczas z takimi ściśle współpracować na innych zasadach. Jest to niezbędne, aby w sposób całościowy spojrzeć na powiązane ze sobą komórki nerwowe oraz całe układy wpływające na wymowę naszych pacjentów. Każda z małych komórek mięśniowych może wpływać w większy lub mniejszy sposób na inne, ale nigdy nie jest tak, że zmiany w mięśniach twarzy nie wpływają negatywnie na inne mięśnie.

ANNA KRZYSZTOFIAK

Dyrektor Centrum Edukacji i Rozwoju
eMKa w Kasince Małej

Przydomowy ogródek warzywny

Po wielkiej fascynacji światą przemysłową produkcją żywności, konsumenci stwierdzają, że tylko żywność powstała w warunkach jak najbardziej zbliżonych do naturalnych spełnia ich oczekiwania. Spożywając ekologiczne owoce i warzywa, dbamy o własny organizm, gdyż nie wprowadzamy do niego toksyn czy środków ochrony roślin, które mają zdolność do akumulacji. Coraz więcej osób pragnie podać na stół warzywa z własnego ogrodu, które cechują się większą zawartością witamin, składników mineralnych, flawonoidów oraz przeciwutleniaczy.

Uprawa ogrodu ekologicznego wymaga znacznie więcej pracy oraz nakładów finansowych niż zwykły ogród. Lepiej zacząć uprawę od mniejszej powierzchni i stopniowo ją powiększać w miarę naszych możliwości i potrzeb. Nawet mały ogródek (20 m²) pozwoli cieszyć się zbiorami własnych warzyw, z dużego (200 m²) plony mogą sięgać nawet 400 kg i mogą zaspokoić potrzeby kilkuosobowej rodziny. Na ogródek warzywny najlepiej nadają się zaciszne i słoneczne miejsca. Ziemia musi być żyzna i próchnicza, a jej odczyn zbliżony do obojętnego (pH od 6 do 7). Aby to osiągnąć, do gleby ogrodowej dodajemy kompostu (około 4 kg/m²). Gdy ziemia jest jałowa, zbyt piaszczysta lub za bardzo gliniasta, ogródek lepiej założyć na podwyższonych zagonach, które można obramować ceglami, kamieniami albo płotkami z wikliny. Trwałe wykończenie ścieżek i brzegów zagonów jest nie tylko praktyczne, ale też sprawia, że ogródek jest atrakcyjny przez cały rok.

Warzywa sadi się na wyznaczonych zagonach z nasion lub z rozsady. Aby jak najlepiej wykorzystać zasoby gleby i unik-

nąć jej wyjałowienia, najlepiej stosować płodozmian. Oznacza to, że co roku sadi się rośliny o innych wymaganiach pokarmowych. W pierwszym roku – warzywa o największych wymaganiach, czyli kapustne, dyniowate, pomidory, ogórki, sałatę. W kolejnym roku na tej samej grządce można posadzić rośliny o mniejszych wymaganiach, np. warzywa korzenne i przyprawy. W trzecim roku sadzimy rośliny motylkowe o najmniejszych wymaganiach. Rośliny te wzbogacają glebę w azot i fosfor. Nawet w małym ogrodzie uda się uprawa ziół, gdyż ich uprawa nie jest trudna, a dodatkowo wzbogacają smaki potraw w kuchni. Warto posadzić rośliny ozdobne np. aksamitki, które będą chronić warzywa przed nicieniami oraz inne znane z wiejskich ogródków kwiaty, które zwiąją do ogrodu pożyteczne owady. Może to być: onełek, chaber bławatek, jeźżówka purpurowa, słonecznik, aster, lawenda i inne. W ogrodzie ekologicznym oczywiście nie stosujemy środków chemicznych (nawozów i środków ochrony roślin). Nawozy sztuczne wyjaławiają glebę, a chemiczne środki ochrony roślin przyczyniają się do wyginięcia owadów zapylających rośliny. Dla świadomego ekologicznie ogrodnika nie ma zwierząt czy owadów, które nie są pożyteczne. Wszystkie spełniają jakąś rolę. Nieodzowną częścią ogrodu ekologicznego jest kompostownik, czyli miejsce, gdzie trafia m.in. skoszona trawa i odpadki organiczne. Oprócz powyższego oszczędzamy wodę wykorzystując deszczówkę.

Uprawa warzyw w ogrodzie stanowi nie tylko źródło świeżych i zdrowych jarzyn na nasz stół, lecz może stać się także wspaniałą przygodą i źródłem przyjemności. Warto potraktować ją jako okazję do przyjemnego spędzenia czasu na świeżym powietrzu oraz sposób wyrażenia naszej kreatywności.

MAŁGORZATA LEŚNIAK

Źródło:

zdrowazywnosctojestto.cba.pl

togethermagazyn.pl/produkty-ekologiczne-moda-zdrowy-rozsadek/

muratorndom.pl/ogrod/rosliny/ekologiczny-ogrodek-warzywny-jak-urzadzic-ekologiczny-warzywnik-

twojogrodek.pl/Ogrodek-warzywny-Jak-zaczac-uprawe

Trzy pierwsze miejsca w 37. Konkursie Muzyk, Instrumentalistów, Śpiewaków Ludowych i Druzbów Weselnych DRUZBACKA, który odbył się w Podegrodziu w dniach 9–12 maja 2019r., przypadły mieszkańcom gminy Mszana Dolna.

Z trofeami z konkursu powrócili przedstawiciele Zespołu Regionalnego „Kasinianie – Zagórzanie” oraz Zagórzeńskiego Zespołu Folklorystycznego „Dolina Mszanaki”.

W konkursie muzyk ludowych, kategorii dorosłych, I miejsce i nagrodę pieniężną w kwocie 600 zł otrzymała muzyka „Doliny Mszanki” z Mszany Górnej.

W konkursie grup śpiewaczych, kategorii dorosłych swój debiut na I miejscu zakończyła grupa męska „Kasinianie – Zagórzanie” z Kasiny Wielkiej (którą uhonorowano również nagrodą pieniężną w wysokości 300 zł).

W konkursie mistrz i uczeń I miejsce wraz z nagrodą pieniężną w kwocie 200 zł przyznano Tobiaszowi Krzysztofowi z Mszany Górnej (mistrzowi instrumentalistom) z uczniem Jakubem Kuczajem. Ten duet komisja konkursowa rekomendowała na Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą.

Sceniczne popisy uczestników „Druzbacki” oceniała Komisja Artystyczna w składzie: Anna Borucka – Szotkowska – etnomuzykolog, Jadwiga Adamczyk – muzyk – MCK SOKÓŁ w Nowym Są-

czu, Artur Czesak – językoznawca i Benedykt Kafel – etnograf – MCK SOKÓŁ w Nowym Sączu.

Swojej ocenie jury poddało 112 prezentacji konkursowych, których wykonawcy pochodzili z siedmiu powiatów (dębickiego, gorlickiego, jasielskiego, limanowskiego, myślenickiego, nowosądeckiego, suskiego) z województw małopolskiego i podkarpackiego, w tym: 24 muzyk (14 dorosłych, 8 młodzieżowych i 2 dziecięcych), 33 instrumentalistów (17 dorosłych, 9 młodzieżowych, 7 dziecięcych), 24 grup śpiewaczych dorosłych, 23 śpiewaków solistów (8 dorosłych, 8 młodzieżowych, 7 dziecięcych), 7 mistrzów z uczniami, i jednego drużby weselnego.

„*DRUZBACKA to najstarszy i o największym zasięgu przegląd w regionie, który od wielu lat cieszy się ogromną popularnością. Jego początki sięgają roku 1980. Swym zasięgiem obejmuje regiony: Lachów Sądeckich, Lachów Limanowskich, Lachów Szczyrzyckich, Górali Sądeckich, Górali Nadpradzkich, Górali Babiogórskich, Kliszczaków, Zagórzeń i Pogórzeń – czytamy na stronie internetowej współorganizatora konkursu, MCK SOKÓŁ w Nowym Sączu. – Podstawowym założeniem programowym konkursu było i jest ratowanie ludowej tradycji muzycznej (...) z zachowaniem wszystkich tradycyjnych cech stylistycznych w muzyce, śpiewie, z pokazaniem dawnej formy indywidualnej i zespołowej gry na instrumentach a ukazanej z obowiązującym w tradycji obyczajem. Cel tego konkursowego przeglądu jest konsekwentnie przestrzegany i dzięki temu z roku na rok, nie ginie a wzrasta świadomość wartości muzycznej kultury ludowej – docenia się dawny repertuar, wydobyta z zapomnienia stara, modalna pieśń, uznaje się sens właściwego zestawu instrumentów w muzyce swojego regionu, bo bogata kolorystyka i oryginalne współbrzmienia są charakterystyczne i niepowtarzalne.*

MAGDA POLAŃSKA

Źródło: www.mcksokol.pl; www.gok-podegrodzie.net

Męska grupa śpiewacza z Kasiny Wielkiej

Góralskie czytanie

Była to już trzecia edycja „Góralskiego czytania” na Ziemi Zagórzańskiej. 23 maja w Zespole Szkoły i Przedszkola w Łostówce uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych zmagali się z gwarowymi tekstami „Zagórzańskiej czytanki”.

Do tej pory wydano cztery części gwarowych opowiadań: „Góralaska czytanka”, „Orawska czytanka”, „Spiska czytanka” oraz „Zagórzańska czytanka”. Powstanie każdej z części czytanki wiązało się z ogromnym wysiłkiem twórców pragnących zachować gwarę regionu i utrwalić ją w świadomości dzieci i młodzieży. Jak podkreślają autorzy, bez czytelników wersy książki będą tylko martwą literą góralskiej kultury.

Dzięki wsparciu trzech samorządów – gmin Mszana Dolna i Niedźwiedź oraz miasta Mszana Dolna – które objęły konkurs swoim patronatem, od trzech lat gości on na Ziemi Zagórzańskiej. Organizatorem tegorocznej edycji był Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce,

przy współpracy z koordynatorami z Zespołu Placówek Oświatowych w Podobinie oraz Zespołu Placówek Oświatowych w Mszanie Dolnej.

Współorganizatorami konkursu są: Kuratorium Oświaty w Krakowie i Instytut Nauk Humanistyczno-Społecznych i Turystyki Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu. Od tego roku Konkurs Literacko-Plastyczny „Góralskie Cytanie” Gwarowych Tekstów Literatury Regionalnej ma rangę konkursu wojewódzkiego.

Przybyłych na konkurs uczniów z trzech gmin przywitał zagórzańskimi przyśpiewkami Zespół Regionalny „Mali Łostowianie”. Zebranych powitała dyrektor Janina Flig oraz władze samorządowe: burmistrz Mszany Dolnej Anna Pękała, wójt Mszany Dolnej Bolesław Żaba oraz wójt Niedźwiedzia Rafał Rusnak.

Myślą przewodnią tegorocznego konkursu były słowa: „Tradycja to piękno, które chronimy, a nie więzy, które nas krępują”. To właśnie przeciwdziałanie procesowi zanikania więzi między-

pokoleniowej oraz stereotypizacji kultury ludowej jest jednym z głównych celów konkursu. Aby młodemu uczestnikowi bardziej przybliżyć elementy kultury zagórzańskiej, organizatorzy przygotowali wiele atrakcji. Jedną z nich była wystawa zabawek ludowych, zorganizowana przy współpracy z Miejskim Przedszkolem nr 2 w Mszanie Dolnej. Uczestnicy konkursu mogli także zaznajomić się z działalnością Stowarzyszenia „Zagórzańscy Pasjonaci”. Podczas spotkania członkowie stowarzyszenia prezentowali swoją działalność oraz zachęcali do obejrzenia stanowiska z wyrobami rękodzielniczymi. Na najmłodszych uczestników w przerwie konkursu czekały tematyczne, regionalne kolorowanki przygotowane przez nastoletnią artystkę z Mszany Górnej, Marię Szarek. Można też było zrobić zdjęcie w tradycyjnych zagórzańskich strojach, dzięki monidłu, wypożyczonemu z Urzędu Gminy Mszana Dolna.

Zmagania konkursowe nad tekstem czytanki odbywały się w czterech grupach wiekowych. Uczestnicy musieli wykazać się umiejętnością czytania oraz akcentowania tekstów gwarowych, opowiadania treści gwarą oraz wysokim poziomem zrozumienia czytanego tekstu.

Nad prawidłowym przebiegiem konkursu czuwało jury złożone z lokalnych znawców i pasjonatów kultury zagórzańskiej oraz gwary regionu. W obradach komisji konkursowej uczestniczyli: Helena Flig, Jadwiga Zapała, Aneta Kujacz, Teofila Latoś, Krystyna Kornaś, Wojciech Kaleta, Piotr Lulek, Katarzyna Waćławik oraz Hubert Rapiak.

Spośród uczestników w każdej kategorii wiekowej jury konkursu wybrało tych, którzy gwarę regionu opanowali niemal do perfekcji. W kategorii klasy I-III byli to mali zagórzanie: Zofia Sater z Glisnego, Joanna Chorągwicka z Łostówki oraz Mikołaj Kuczaj z Poręby Wielkiej.

”

Zmagania konkursowe nad tekstem czytanki odbywały się w czterech grupach wiekowych.

Uczestnicy musieli wykazać się umiejętnością czytania oraz akcentowania tekstów gwarowych, opowiadania treści gwarą oraz wysokim poziomem zrozumienia czytanego tekstu.

W kategorii klas IV-VI jury za najlepszych uznało pięciu uczniów: Kingę Zając z Podobina, Michała Wiewiórkę z Łostówki oraz Jakuba Kuczaję, Karola Zapałę i Mateusza Palaca z Lubomierza. Wśród starszych uczniów triumfowali: Emilia Zapała z Poręby Wielkiej, Magdalena Mazgaj z Kasiny Wielkiej oraz Kamil Kowalczyk z Lubomierza. Szkoły ponadgimnazjalne reprezentowała Małgorzata Grzęda z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Mszanie Dolnej.

Prace w części plastycznej konkursu, oceniło jury w składzie: Agnieszka Orzeł, Michał Liszka oraz Jan Chorągwicki. Wśród najmłodszych za najlepszych ilustratorów tekstów gwarowych uznano: Kamila Kuczaję z Lubomierza, Annę Foltińską z Łostówki, Aleksandrę Nawarę

z Olszówki oraz Ewę Dorczak z Łętowego. W kategorii klasy IV-VI za swoje prace nagrody otrzymają Emilia Florek z Podobina, Karolina Pękała z Kasiny Wielkiej oraz Martyna Kuczaj z Lubomierza. Wśród nagrodzonych artystów znaleźli się także uczniowie klas VII-VIII oraz gimnazjum: Edyta Ślaga z Kasiny Wielkiej, Jowita Potaczek z Podobina, Sylwia Czech z Poręby Wielkiej oraz Patrycja Palkij z Mszany Dolnej. W kategorii szkoły ponadgimnazjalne doceniono prace Pauliny Zapały i Marceli Żurek z ZSP w Mszanie Dolnej.

Nagrody dla najlepszych uczestników konkursu zostaną wręczone podczas uroczystej gali finałowej, która odbędzie się 11 czerwca o godz. 1000 w auli Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu.

Sponsorami nagród w konkursie są: gminy Mszana Dolna, Niedźwiedź, miasto Mszana Dolna oraz powiat limanowski. Konkurs wsparły także lokalne firmy: FligBud – Zakład Remontowo-Budowlany oraz Refas – Meble Szkolne. Dzięki temu, oprócz nagród dla zwycięzców, każdy z uczestników otrzymał upominek.

Przyszłoroczna edycja konkursu zostanie zorganizowana przez Zespół Szkół Miejskich w Mszanie Dolnej. Wiąże się to z wolą władarzy trzech zagórzeńskich samorządów, aby organizacja konkursu corocznie była powierzana kolejnej z gmin. Idei tej przyświeca pragnienie, aby konkurs ten w dalszym stopniu przyczyniał się do kształtowania wartości stanowiących dziedzictwo kulturowe regionu.

DOROTA MUCHA

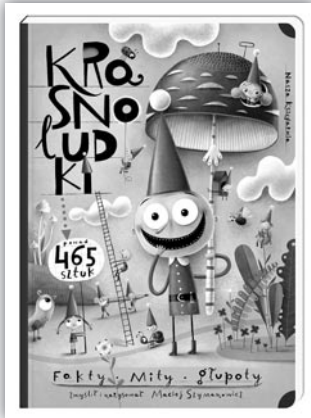
Zdjęcia: Agnieszka Józefiak

Biblioteka poleca

Kto czyta, więcej wie

DLA NAJMŁODSZYCH

MACIEJ SZYMANOWICZ Krasnoludki. Fakty, mity, głupoty. Niezwykły zbiór informacji na temat krasnoludków!

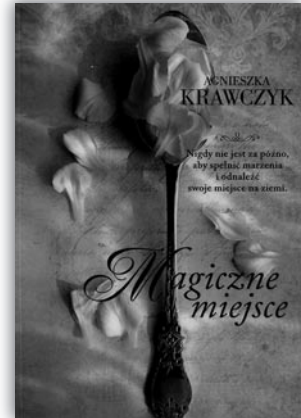
Skąd się biorą i jak przemieszczają? Gdzie mieszkają i co mają w środku? Co jedzą i co robią w wolnych chwilach? Jakie sporty uprawiają? W których dziedzinach odnoszą największe sukcesy? I wiele, wiele więcej o krasnoludkach domowych, leśnych, bajkowych, porannych, a nawet doniczkowych.

Na szczegółowych ilustracjach obejrzyć między innymi ślimochód, wyścigi w miodzie po chlebkę z twarogiem, człowieka zakażonego krasnoludozą, niezwykłą wspinaczkę na stokotysięcznik, a nawet bliskie spotkanie III stopnia z kosmoludkami. Dowiedzie się, dlaczego giną smartfony, skąd naprawdę biorą się dziury w serze, dlaczego w mieszkaniu ciągle się kurzy i czy psy rzeczywiście szczekają bez powodu.

Maciej Szymanowicz (ur. 1976) – w dzieciństwie kochał rysować, ale studiować postanowił na białostockim wydziale lalkarskim Akademii Teatralnej. Został aktorem lalkowym, ale to zajęcie nie przypadło mu do gustu. Powrócił do miłości z dzieciństwa. Ilu-

struje, projektuje książki, tworzy plakaty teatralne i gry planszowe. W 2014 wydał autorską książkę „Najmniejszy słoń świata”. Za ilustracje do książki „Asiunia” otrzymał Nagrodę Miasta Stołecznego Warszawy (2011), a za „Wszystkie moje mamy” nagrodę w konkursie Przecinek i Kropka oraz nagrodę Festiwalu Literatury dla Dzieci (2014).

DLA DOROSŁYCH

AGNIESZKA KRAWCZYK "Magiczne miejsce"

Witold Mossakowski, młody pracownik ministerstwa przyjeżdża do Idy, bo tutaj kupił podupadający pałac. Zrobił to dla kaprysu, bez zastanowienia, ale to niezwykle miejsce skradło jego serce na zawsze. Nie tylko miejsce, ale i mieszkający w nim ludzie – osoby niezwykle i pełne pasji, o oryginalnych zainteresowaniach. W jego życiu pojawia się też uroczą dziewczyną, Mila Bielak, wielbicielka kotów i astronomii, której przeszłość kryje pewną tajemnicę...

Właśnie tutaj, w przepięknej dolinie pełnej kwiatów, z których dawna właścicielka pałacu, hrabina Tyczyńska, destyluje swe czarodziejskie perfumy, Witold zaczyna rozumieć, co jest dla niego ważne. Poznaje prawdziwą poezję życia, na którą składają się obrazy, barwy i zapachy, a także drobne codzienne radości.

Magiczne miejsce to ujmująca historia o poszukiwaniu szczęścia i konieczności pogodzenia się ze sobą i ze swoimi wspomnieniami. Życie naprawdę może się zmienić w jednej chwili, tylko trzeba umieć dostrzec, że ta chwila właśnie nadchodzi i cieszyć się nią.

DLA MŁODZIEŻY

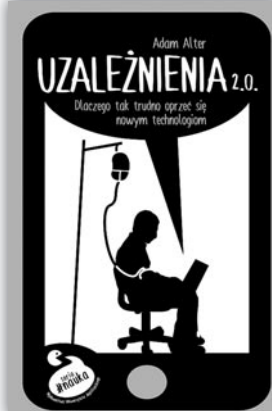

MAŁGORZATA KAROLINA PIEKARSKA Licencja na dorosłość

Kontynuacja bestsellerowej „Klasy pani Czajki” i „LO-terii”. Napisała wartkim, współczesnym językiem opowieść o wkraczaniu w dorosłość i poszukiwaniu własnej drogi.

Aleks dostał się na wymarzoną anglistykę, ale, niestety, do Łodzi. Czy poradzi sobie w obcym mieście? Maciek próbuje odnaleźć Małgosię, która zniknęła bez wieści. Tylko czy Małgosia chce być znaleziona? Kamila i Marcin są jak ogień i woda, jednak coś ciągnie ich do siebie. Michał i Kinga coraz częściej się mijają – ona pochłonięta pracą, on sprawami nowej rodziny... Kto kogo kocha naprawdę? Czy przyjaźnie zawarte w gimnazjum i liceum przetrwają?

DLA WSZYSTKICH

ADAM ALTER **Uzależnienia 2.0. Dlaczego tak trudno się oprzeć nowym technologiom**

Oderwij wzrok od smartfona i dowiedz się, dlaczego to takie trudne!

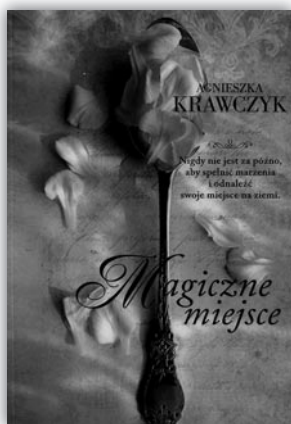
Żyjemy w epoce uzależnień. Obsesyjnie sprawdzamy, czy pojawiła się nowa wiadomość w naszej skrzynce mailowej, nowy wpis na Facebooku albo polubienie na Instagramie. Godzinami oglądamy kolejne odcinki seriali i filmiki na YouTube'ie. Ale przede wszystkim, średnio przez trzy godziny każdego dnia wpatrujemy się w ekrany naszych smartfonów. Prawie połowa z nas nie wyobraża sobie bez nich życia, a dzieci wychowane w świetle ekranów mają kłopoty z budowaniem więzi z rówieśnikami w świecie rzeczywistym.

Adam Alter przekonuje, że w odpowiednich okolicznościach każdy z nas może się uzależnić, a twórcy nowych mediów dbają o to, by takich pokus stworzyć jak najwięcej. Odślaniając mechanizmy uzależnień behawioralnych, autor wyjaśnia, dlaczego jest nam tak trudno oprzeć się udogodnieniom oferowanym przez współczesne technologie.

„Uzależnienia 2.0” tłumaczą, w jaki sposób możemy bardziej świadomie korzystać z nowych mediów, a dzięki temu łatwiej się komunikować, zarządzać finansami i wytyczać granice między pracą a rozrywką. A co najważniejsze, pokazują, jak zmniejszyć szkodliwy wpływ nowych uzależnień na zdrowie nasze i naszych dzieci.

„Jak gdyby chcąc jeszcze dobitniej wyrazić swoje przesłanie, Adam Alter napisał książkę, która uzależnia, o tym, skąd się biorą nasze dzisiejsze uzależnienia. Przedstawia w niej fascynującą i pilnie potrzebną analizę jednego z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnych czasów”.

DLA DOROSŁYCH

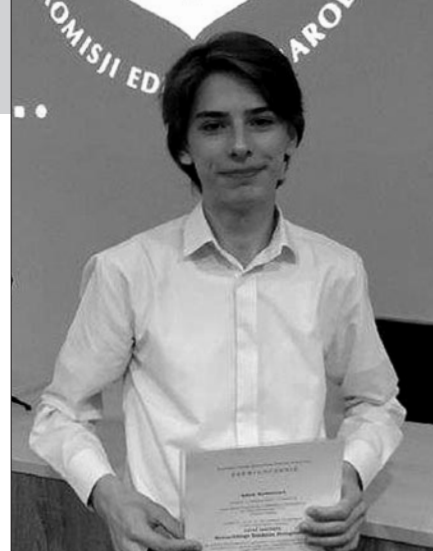
KATARZYNA MICHALAK **Pisarka**

Słowa mogą niszczyć, ale mogą też ocalić. Oto historia Pisarki, która spośród tysięcy słów wybiera te najpiękniejsze, by je spleść w niezapomniane historie. To również opowieść o dwojgu młodych ludziach – Weronice i Wiktorze – którzy mają tylko siebie, pragną jedynie poczucia bezpieczeństwa i prawa do miłości. Czy mogą zwyciężyć w nierównej walce z losem?

Od Autorki: „Książka, którą oddaję do Waszych rąk, jest wyjątkowa. Nie tylko dlatego, że to czterdziesta powieść w moim dorobku, jest też najbardziej osobista ze wszystkich dotychczasowych. Nie muszę dodawać, że włożyłam w nią mnóstwo emocji i serca.

Nie zgadujcie, ile Katarzyny Michalak jest w Pisarce. Po prostu dajcie się porwać powieści pełnej miłości i nienawiści. Mam nadzieję, że historia snuta na jej kartach porwie Was, tak jak mnie porwała, a jej bohaterowie zapadną Wam w serce i pamięć. Szczególnie pewien czarnooki drań i pewna rudowłosa dziewczyna...”

Wybór za www.bonito.pl
ELŻBIETA CIĘŻADLIK

Laureat Adam Kowalczyk

Adam Kowalczyk, uczeń Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Kasinie Wielkiej został laureatem Małopolskiego Konkursu Biologicznego w roku szkolnym 2018/2019. Zajął drugie miejsce w etapie wojewódzkim i tym samym znalazł się w gronie czterech laureatów z całego województwa.

Łącznie w konkursie wzięło udział ok. 2600 uczniów. Trzeba zaznaczyć, że Adam już w ubiegłym roku brał w nim udział i wtedy uzyskał tytuł finalisty.

– *Jest to ogromne osiągnięcie, które wymagało wielkiego wysiłku i wiele pracy, dlatego jeszcze raz składamy ogromne gratulacje!* – podkreśla nauczycielka biologii.

Uroczyste zakończenie Małopolskiego Konkursu Biologicznego w roku szkolnym 2018/2019 dla uczniów szkół podstawowych oraz dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów prowadzonych w szkołach innego typu odbyło się w budynku Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie przy ul. Jęczyńskiej 9. Program uroczystości obejmował wręczenie zaświadczeń laureatom konkursu oraz wykład „Inwazyjne gatunki obce i ich wpływ na bioróżnorodność” dr Elżbiety Rożej-Pabijan z Instytutu Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Uroczystość uświetniła obecność prorektor ds. studenckich dr hab. Katarzyny Potyrała, prof. UP. MARTA LORENC

Piknik rodzinny w Łętowem

2 czerwca w Łętowem odbył się 4 piknik rodzinny. Świętowaniu towarzyszyła wymarzona pogoda, setki gości i świetna zabawa. Uroczystość rozpoczęła się Mszą Świętą odprawioną przez Ks. Proboszcza Jana Potoplaka w intencji ustępującego sołtysa wsi Pana Kazimierza Pajdo oraz nowego sołtysa Pana Zbigniewa Florka. Oprawę muzyczną zapewniła orkiestra dęta z Mszany Górnej oraz miejscowa schola. Po Eucharystii, ustępujący sołtys ze wzruszeniem podziękował mieszkańcom za życzenia i kwiaty, a także za współpracę.

W dalszej części odbyła się część artystyczna przygotowana przez uczniów szkoły podstawowej w Łętowem tj.: zespół muzyczno-wokalny, chłopcy akordeoniści „Łętowska Harmonia”, Mali Łętowianie, dwie grupy taneczne, (jedna z nich złożona również z młodzieży uczącej się w szkole podstawowej w Mszanie Górnej), a także dzieci z Bajkowego Przedszkola. Na scenie wystąpili również zaproszeni goście, zespół „Turbacyki” z Koniny oraz Dolina Mszanki z Mszany Górnej.

Nie zabrakło dużej dawki humoru, o co zadbały panie z Koła Gospodyń Wiejskich. Po obejrzeniu występu każda gospodyni już wie, jak zastosować przepisy europejskie by prawidłowo ukusić kapustę. Część artystyczną zakończył występ zespołu wokalnego Triola, z „Pracowni Muzycznej Triolki Rabka-Zdrój” pod patronatem Powiatowego Centrum Kultury Nowy Targ.

Były też zabawy z animatorami, dmuchańce oraz dyskoteka.

Panie z KGW, rodzice występujących dzieci oraz panowie strażacy zadbali również o poczęstunek dla przybyłych na piknik. Był bigos, stół regionalny, ciasta, kiełbasy z grilla oraz lody.

Uroczystość uświetnili swoim przybyciem zaproszeni goście: Wójt Gminy Mszana Dolna Pan Bolesław Żaba, Za-

stępcą Wójta Pani Katarzyna Szybiak, Przewodniczący Rady Gminy Mszana Dolna Pan Jan Chorągwicki, Dyrektor miejscowej szkoły Pani Genowefa Hornik.

Organizatorzy: parafia Łętowe na czele z księdzem proboszczem, KGW, OSP, Stowarzyszenie Łętowianie, „Bajkowe przedszkole” dziękują wszystkim za trud włożony w przygotowania uroczystości. Dzieciom i ich nauczycielom za przygotowanie pięknych występów, paniom za przygotowany poczęstunek, druhom strażakom za przygotowanie sceny, ławek i stolików, paniom z KGW nie tylko za przygotowany poczęstunek, ale i piękny występ. Podziękowania należą się również sponsorom.

W przygotowanie pikniku zaangażowało się wiele osób, nie sposób wymienić każdej pracy, którą trzeba było wykonać by impreza mogła się odbyć.

EDYTA TROMICZAK-KRZANIK

FESTYN WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW: GMINY MSZANA DOLNA ORAZ POWIATU LIMANOWSKIEGO
DOTACJA PRZEZNACZONA NA REALIZACJĘ ZADANIA:

ŁĘTOWE, MOJA WIEŚ, MÓJ REGION-MOJA MAŁA OJCZYZNA
WNIOSKODAWCA STOWARZYSZENIE ŁĘTOWIANIE,

ZE ŚRODKÓW:

FUNDUSZU SOŁECKIEGO W RAMACH PROMOCJI WSI ŁĘTOWE,
KSIĘDZA PROBOSZCZA I MIESZKAŃCÓW WSI.

Zielony Tydzień

Komisja Europejska, jak co roku, organizuje Green Week – Zielony Tydzień. Główne obchody odbywały się w dniach od 13 do 17 maja.

14 maja Ekodoradca, realizujący projekt LIFE w gminie Mszana Dolna,

w ramach Green Week odwiedził Gminne Przedszkole w Łostówce, by rozmawiać z dziećmi na temat ochrony powietrza i ekologii. Hasło przewodnie spotkania brzmiało „Smog czy Smok?”. Dzieci dyskutowały o przyczynach powstawania zanieczyszczeń powietrza,

sposobach walki z nimi, potrzebie dbałości o otaczające nas środowisko, jak również o tym, co każdy z nas może zrobić dla wspólnego dobra. Na zakończenie odbyła się projekcja filmu ekologicznego, a każdy słuchacz otrzymał medal „Przyjaciela Przyrody”. Na pamiątkę tego spotkania Ekodoradca przekazał szkole rośliny oczyszczające powietrze – skrzydłokwiaty.

– W lekcjach warsztatowych udział wzięło prawie 40 przedszkolaków z dwóch grup – informuje Ekodoradca. – Cieszy ogromnie, że najmłodszy mieszkańcy naszej gminy posiadają tak dużą wiedzę z zakresu zachowań proekologicznych.

Więcej na ten temat Green Week znajduje się tu: eugreenweek.eu.

SZCZEPAN FIGURA
Ekodoradca

Inspektor ds. Rozwoju i Funduszy Europejskich informuje

Mamy to! Otwarta Strefa Aktywności powstanie w Kasince Małej

Gmina Mszana Dolna otrzymała dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki na realizację zadania pn. „Budowa Otwartej Strefy Aktywności w Kasince Małej” w maksymalnej, możliwej do uzyskania kwocie 50 000,00 zł.

Obiekt powstanie przy kompleksie sportowym Orlik. Będzie to ogólnodostępna, bezpłatna strefa sportowo-rekreacyjna, która ma szansę stać się miejscem pierwszej aktywności fizycznej dla dzieci, dorosłych oraz osób starszych. Spodziewamy się, że jej powstanie w sposób znaczący wpłynie na estetykę przestrzeni publicznej i poprawi jakość życia mieszkańców Kasinki Małej.

Wciąż można jeszcze skorzystać z dofinansowania do wymiany nieekologicznych pieców węglowych na nowoczesny kocioł na pelet i ekogroszek.

W ramach tego projektu zostało już wymienionych ponad 135 kotłów wraz

z modernizacją instalacji wewnętrznej. Dalsze wymiany są w trakcie realizacji. Obecnie nie jest możliwe uzyskanie dofinansowania do wymiany starego pieca na kocioł gazowy. Określony w projekcie limit urządzeń wyczerpał się. Zainteresowanych mieszkańców prosimy o wypełnienie ankiety, która ma charakter informacyjny. Wypełnienie jej jest wyrażeniem chęci przystąpienia do programu. Ankiety dostępne są w Biurze Obsługi Klienta i na stronie internetowej gminy. Wypełnioną ankietę można przekazać osobiście lub pocztą na adres urzędu. Szczegółowe informacje można uzyskać u Ekodoradcy.

„Małopolski e-Senior” – wciąż jeszcze można się zgłosić!

Rozpoczęły się szkolenia komputerowe dla osób powyżej 65 roku życia w ramach projektu „Małopolski e-Senior”. Obecnie zajęcia są prowadzone dla dwóch grup seniorów. Uczestnicy są bardzo zadowoleni, gdyż poza zdobytą

wiedzą mają szansę się spotkać. Na zakończenie projektu otrzymają tablet. Koordynator, którym jest p. Ewa Filipiak informuje, iż jest jeszcze możliwość zgłoszenia się do udziału w projekcie. Wnioski dostępne są w pok. 45 Urzędu Gminy Mszana Dolna.

W ramach szkoleń przewidziano 15 spotkań w wymiarze 3 godzin lekcyjnych oraz 3 spotkania animacyjne po 2 godziny lekcyjne. Kurs odbywa się na dwóch poziomach trudności (podstawowym i zaawansowanym), przy czym realizacja poziomu zaawansowanego jest opcjonalna i wynika z analizy umiejętności uczestników projektu. Szkolenia są prowadzone w grupach ok. 9 osobowych, a ich tematyka obejmuje następujące zagadnienia:

- Pierwsze kroki z tabletem i Internetem
- Jak ocenić wiarygodność źródeł w Internecie?
- Moja pierwsza poczta elektroniczna
- Skype – bezpłatne rozmowy z rodziną i ze znajomymi
- Facebook – serwis społecznościowy
- Aktywność obywatelska online
- Zarządzanie tożsamością cyfrową na przykładzie konta e-PUAP
- Podstawy obsługi edytora tekstu
- Podstawy obsługi arkusza kalkulacyjnego
- Robienie zdjęć oraz prosta edycja (obróbka) / nagrania wideo
- Bezpieczeństwo i ochrona danych osobowych
- Sprawy codzienne a Internet
- Potrzeby duchowe a Internet
- Zarządzanie swoimi finansami
- Rozrywka z Internetem

EWA FILIPIAK

Międzyszkolny konkurs w ramach zajęć rozwijających „Super programista”

Emocje, radość, skupienie i rywalizacja, zaawansowane technologicznie roboty – „zabawki” i twórcza praca – gorąca atmosfera towarzyszyła zmaganiom młodych programistów podczas międzyszkolnego konkursu w ramach projektu „Szkoły marzeń w Gminie Mszana Dolna”.

Projekt jest realizowany w szkołach na terenie naszej gminy od 2017 roku przez Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Gminie Mszana Dolna.

Konkurs odbywał się w dniu 15 maja b. r.. Jego celem było nie tylko promowanie robotyki w szkołach, czy propagowanie nauki zasad algorytmiki i programowania, ale przede wszystkim kształtowanie kompetencji informatycznych uczniów, stymulowanie aktywności dzieci i młodzieży, rozwijanie

umiejętności konstruowania, myślenia przestrzennego, wzmacnianie umiejętności efektywnej współpracy w grupie jak i integracja środowiska.

Uroczystego otwarcia i przywitania przybyłych uczestników, opiekunów, nauczycieli oraz członków Naukowego Koła Robotyki i Sztucznej Inteligencji Uniwersytetu Jagiellońskiego dokonała dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Gminie Mszana Dolna – Agata Chorągwicka.

W konkursie wzięło udział osiem 3-osobowych drużyn ze Szkoły Podstawowej w Glisnem, Szkoły Podstawowej Nr 1 w Lubomierzu, Szkoły Podstawowej Nr 2 w Kasince Małej, Szkoły Podstawowej Nr 1 w Mszanie Górnej, Zespołu Placówek Oświatowych w Kasinie Wielkiej.

Nad przebiegiem konkursu czuwała 3-osobowa jury w składzie:

Przewodniczący jury – Paweł Goli-szewski członek zarządu Naukowego Koła Robotyki i Sztucznej Inteligencji UJ
Norbert Marchewka – członek Naukowego Koła Robotyki i Sztucznej Inteligencji UJ

Marcin Płonka – informatyk w Urzędzie Gminy Mszana Dolna

Przed rozpoczęciem konkursu przewodniczący jury przedstawił zasady konkursu.

Każda drużyna otrzymała do dyspozycji zestaw Lego Mindstorms EV3 Education oraz stanowisko komputerowe z oprogramowaniem firmy Lego i sterownikami pozwalającymi na zaprogramowanie robota za pomocą języka graficznego.

Zadaniem drużyny było zbudowanie robota za pomocą dostępnych części i jego zaprogramowanie. Do dyspozycji drużyny był kod przykładowego progra-

mu wraz z komentarzem. Uczestnicy mieli 100 minut na skonstruowanie robota i jego zaprogramowanie.

Drugą częścią konkursu były tzw. „walki robotów”. Na wstępie każda z drużyn wylosowała liczbę od 1 do 8. Ta liczba wyznaczyła przeciwników w pojedynkach zgodnie z tzw. drzewem pojedynków. Pojedynek polegał na umieszczeniu robotów wewnątrz ringu o średnicy 70 cm w wyznaczonych miejscach i uruchomieniu programu. Pojedynek wygrywała drużyna, której robot wypchnął robota przeciwnika poza ring lub go przewrócił.

Wyniki konkursu prezentowały się następująco:

I MIEJSCE drużyna z Zespołu Placówek Oświatowych w Kasinie Wielkiej budynek B w składzie:

1. Dominika Ćwierz
2. Wiktor Dudzik
3. Jakub Popławski

”
Konkurs odbywał się w dniu 15 maja b. r.. Jego celem było nie tylko promowanie robotyki w szkołach, czy propagowanie nauki zasad algorytmiki i programowania, ale przede wszystkim kształtowanie kompetencji informatycznych uczniów, stymulowanie aktywności dzieci i młodzieży, rozwijanie umiejętności konstruowania, myślenia...

II MIEJSCE drużyna ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Mszanie Górnej w składzie:

1. Daniel Niedojad
2. Bartłomiej Farganus
3. Krystian Farganus

III MIEJSCE drużyna z Zespołu Placówek Oświatowych w Kasinie Wielkiej budynek A grupa młodsza w składzie:

1. Antonina Pałgan
2. Maria Skowronek
3. Dawid Ceklarz

Nagrody dla zwycięzców oraz upominki i dyplomy dla wszystkich uczestników konkursu wręczyli: Bolesław Żaba – Wójt Gminy Mszana Dolna i Agata Choragwicka – dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Gminie Mszana Dolna.

Zwycięzcom gratulujemy!

WERONIKA WRZECIONEK-CIEŻAK

„Odkrywamy naszą zagórzańską gminę” w Łętowem

21 maja 2019 r. odbył się I Gminny Konkurs Wiedzy o Gminie Mszana Dolna – „Odkrywamy naszą zagórzańską gminę” organizowany przez Szkołę Podstawową w Łętowem.

Jego pomysłodawczynią i inicjatorką jest Genowefa Hornik – Dyrektor tej placówki. Konkurs honorowym patronatem objął Wójt Gminy Mszana Dolna, Bolesław Żaba.

Do rywalizacji zgłosiło się sześć szkół z terenu gminy. Uczniowie, tworzący dwuosobowe drużyny, przybyli wraz ze swymi opiekunami.

Swoją obecnością organizatorów zaszczylicili zaproszeni przez nich goście: Wójt Bolesław Żaba, Piotr Lulek, ksiądz proboszcz Jan Potopłak, Radny wsi Łętowe Krzysztof Niedojad, Sołtys Kazimierz Pajdo, sponsorzy i dyrektorzy szkół.

Nad prawidłowym przebiegiem wszystkich etapów konkursu czuwała komisja, której przewodniczył regionalista i miłośnik ziemi zagórzańskiej – Piotr Lulek.

Zmagania wzbudzały wiele pozytywnych emocji wśród uczniów biorących udział w konkursie. Sprawdzano znajomość słownictwa gwarowego, wiedzę

geograficzno – przyrodniczą o naszym regionie, a także znajomość najważniejszych zabytków i atrakcji turystycznych znajdujących się na terenie Gminy Mszana Dolna.

Ostatecznie laureatami konkursu zostali:

I miejsce – Mateusz Flig i Marcelina Trybus (Szkoła Podstawowa w Łętowem, opiekun – Mirosława Jarosz);

II miejsce – Magdalena Kościelniak i Anna Pankiewicz (Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej, opiekun – Grażyna Szlaga);

III miejsce – Zofia Bieniek i Aleksandra Rapacz (Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej, opiekun Marta Chudzikiewicz – Kubies).

Konkurs urozmaiciły występy artystyczne uczniów z Łętowego. Na scenie zaprezentowali się również „Mali Łętowianie”, a zespół regionalny, przedstawił scenkę o początkach nauczania w naszym regionie oraz tańce – m. in. krzyżak, kogucik i związane z tym regionem piosenki. Przed konkursową publicznością wystąpiła również: „Łętowska harmonia” – miejscowy zespół akordeonistów oraz zespół muzyczno – wokalny z piosenką „Hej, tam po górach”.

(...)

Nasze spotkanie było także okazją do złożenia podziękowań Kazimierzowi Pajdo, który kończy swą długoletnią

”

Zmagania wzbudzały wiele pozytywnych emocji wśród uczniów biorących udział w konkursie.

Sprawdzano znajomość słownictwa gwarowego, wiedzę geograficzną – przyrodniczą o naszym regionie, a także znajomość najważniejszych zabytków i atrakcji turystycznych.

kadencję sołtysa wsi Łętowe – informują organizatorzy spotkania. Dyrektor Szkoły Podstawowej w Łętowym Genowefa Hornik wyraziła swą wdzięczność za okazywaną szkole przychylność, wsparcie i pomoc, a uczniowie zadedykowali wiersz „Nasz sołtys” oraz życzenia „Wszystkiego, dobrego życzymy, życzymy”.

Gratulujemy uczestnikom konkursu i ich opiekunom, dziękując jednocześnie wszystkim zaangażowanym w przygotowanie konkursu za przyczynienie się do sukcesu organizacyjnego całej społeczności szkolnej – podkreślają organizatorzy imprezy – Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Łętowym oraz jury konkursowe. Liczymy na dalszą współpracę. Do zobaczenia za rok!

AGATA FLOREK

VII Sztafetowy Bieg Katyński

Uczniowie szkół podstawowych z gmin Mszana Dolna, Niedzwiedź i miasta Mszana Dolna udziałem w zawodach sportowych upamiętnili 79. rocznicę zbrodni katyńskiej i 9. rocznicę katastrofy smoleńskiej.

5 kwietnia po raz siódmy na obiekcie sportowym LKS Witów Mszana Górna odbył się Sztafetowy Bieg Katyński. W słonecznej pogodzie na starcie stanęło trzydzieści drużyn w kategoriach: rocznik 2003-2006 (14 zespołów) oraz rocznik 2006-2008 (16 zespołów). Uczniowie z klas 4-6 mieli do pokonania dystans 4x800 m. Najszybciej pobięła reprezentacja Szkoły Podstawowej w Kasinie Wielkiej. Drugie miejsce zajęła drużyna ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Mszanie Dolnej, a trzecie ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Mszanie Górnej.

Uczniowie trzecich klas gimnazjalnych oraz klas 7 i 8 rywalizowali na dystansie 4x1200 m. Pierwsze miejsce uzyskała drużyna reprezentująca Szkołę Podstawową w Porębie Wielkiej, za nimi bieg ukończyła sztafeta ze Szkoły Podstawowej w Łętowie, a trzecie miejsce zajęli uczniowie z „dwójki” z Mszany Dolnej. Puchary, medale i dyplomy wręczyli Katarzyna Szybiak, zastępca wójta Mszany Dolnej, i Jarosław Mazur, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 w Mszanie Górnej. Pozostałe drużyny zostały uhonorowane dyplomami.

Zwycięskie zespoły wystąpiły w następujących składach:

Rocznik 2003-2005:

1. SP Poręba Wielka: Sara Liberda, Anna Gniecka, Sebastian Jania, Przemysław Krzysztofciak

2. SP Łętowe: Aleksandra Kołodziej, Patrycja Smoter, Adrian Kościelniak, Jakub Nowak,
3. SP 2 Mszana Dolna: Alicja Stożek, Anna Wójtowicz, Bartłomiej Figura, Dawid Wydra,

Rocznik 2006-2008:

1. SP Kasina Wielka: Maria Poptawska, Edyta Pietrzak, Grzegorz Pietrzak, Bogdan Ślaga,
2. SP 2 Mszana Dolna: Patrycja Pajdo, Agnieszka Antosz, Jakub Zmuda, Mirosław Madej,
3. SP 2 Mszana Górna: Weronika Nalepa, Lidia Stawecka, Maksymilian Kuś, Józef Kubik,

W „VII Sztafetowym Biegu Katyńskim” wzięła udział największa jak dotychczas liczba 120 młodych sportowców. Napoje, rogaliki oraz nagrody zostały ufundowane przez samorządy gmin Mszana Dolna i Niedzwiedź oraz miasta Mszana Dolna.

Zawody zorganizowali i czuwali nad ich przebiegiem: Ireneusz Nalepa i Zbigniew Jarosz, nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 1 w Mszanie Górnej. Specjalne podziękowania składamy opiekunom drużyn biorących udział w „Biegu Katyńskim” oraz Janinie Nachman z NZOZ w Mszanie Górnej, która pełniła opiekę pielęgniarską w trakcie zawodów, i Stanisławowi Białoniowi, członkowi zarządu LKS Witów Mszana Górna za udostępnienie obiektu sportowego.

ZBIGNIEW JAROSZ, fot. Paulina Kępa

Olszówka najlepsza w minisiatkówkę

W szkołach podstawowych w Łętowie i Lubomierzu rozegrano Mistrzostwa Gminy Mszana Dolna w minisiatkówce dziewcząt i chłopców. Do zawodów zgłosiło się osiem szkół: Kasinka Mała 1, Kasinka Mała 2, Kasina Wielka, Lubomierz 1, Łętowe, Łostówka, Mszana Górna 1 i Olszówka.

W kategorii dziewcząt wygrała Olszówka (opiekun Piotr Kowalik), przed Kasiną

Wielką (Bogdan Wojciechowski) i Lubomierzem 1 (Józefa Nachman).

Bardziej zacięte były rozgrywki chłopców. Podobnie jak u dziewcząt zwyciężyła Olszówka, pokonując w finale Łostówkę (Maciej Potaczek). Po meczu, w którym w obu setach decydowała różnica dwóch punktów, trzecia była Kasina Wielka (Szymon Pałgan), wygrywając w decydującym, trzecim secie, z gospodarzami – Lubomierzem 1 – 19: 17.

Nagrody dla najlepszych zespołów, ufundowane przez Urząd Gminy Mszana Dolna, wręczali opiekunowie drużyn.

– *Dziękujemy dyrektorom szkół za udostępnienie hal na rozegranie zawodów, a Lubomierzowi 1 za poczęstunek dla każdego zawodnika* – wyrazy wdzięczności przekazują organizatorzy gminnych zmagania.

Zwycięskie zespoły z Olszówki będą reprezentować gminę Mszana Dolna w Mistrzostwach Powiatu w Mordarce.

Składy drużyn Mistrzów Gminy:

Dziewczęta: Aneta Sochacka (kapitan drużyny), Justyna Paczuska, Julia Niżnik, Wiktoria Olesiak, Kamila Potaczek, Emilia Sochacka, Ewelina Kubińska, Natalia Żurek, Marianna Kościelniak, Martyna Cieniawska.

Chłopcy: Piotr Żmuda (kapitan drużyny), Rafał Potaczek, Bartłomiej Chmiel, Robert Kościelniak, Damian Skawski, Kamil Bobariko, Dominik Dawiec, Krzysztof Witkowski, Olivier Banadyk, Patryk Nawara. PIOTR KOWALIK

Kacper Kościelniak – biegacz, jakich mało!

Kacper Kościelniak z Raby Niżej, zawodnik drużyny sportowej Salco Garmin Team, zdobył drugie miejsce w zawodach Garmin Ultra Race 2019 zorganizowanych 4 maja w Myślenicach.

Zagórzański sportowiec w zawodach startował w biegu na 27 km oprócz dystansu do pokonania miał również 1100 metrów przewyższenia. Zaciekłą rywalizację ukończył z czasem 2:11:25, tracąc do pierwszego zawodnika – Dariusza Marka (Monk Sandals Team) – 1:56.

Garmin Ultra Race to seria biegów górskich rozrzuconych po całej Polsce. Myślenicka edycja odbyła się 4 maja. Zawodnicy mieli do wyboru cztery dystanse: 80, 51, 27 i 13 km na trasach prowadzonych szlakami Beskidu Wyspowego i Makowskiego. Organizatorzy nie zapomnieli o dzieciach, które ścigały się na trasach ul. Parkowej. Pogoda była bardzo sprzyjająca do rozgrywania biegów – lekko przebijające się słońce i temperatura około 15 stopni Celsjusza.

18 maja biegacze górcy startowali w zawodach „Drew Home Beskidzki Topór” w Andrychowie. Metę zawodów zlokalizowano w Rzykach. Uczestnicy imprezy rywalizowali na czterech dystansach: 25, 43, 73 i 104 km. Łącznie wystartowało około 700 biegaczy.

Kacper Kościelniak spróbował swoich sił na dystansie 25 km. Do pokonania miał 1200 metrów przewyższenia. Na swoim dystansie zajął drugie miejsce, osiągając czas 2: 08: 50. Do zwycięzcy, Tomasza Kobosa, stracił 1: 30. Podium uzupełnił Michał Stopa, który do Kacpra stracił ponad 10 minut.

Z uwagi na zalegające na trasie błoto (po wcześniejszych ulewach) warunki na trasie były ciężkie. Jednak w sobotę pogoda dopisała i obyło się bez deszczu.

Organizatorzy zadbali o profesjonalną oprawę wydarzenia: punkty odzyw-

cze z pomiarami czasu on-line, rozstawieni na trasie fotografowie, pamiątkowe medale dla finisher'ów, posiłki na mecie, opieka fizjoterapeutów, nagrody dla najlepszych i wiele innych atrakcji.

– Jestem zadowolony z rezultatu, ponieważ bieg opierał się na nowych założeniach taktycznych, które w przyszłości mają procentować lepszymi wynikami – swój wynik podsumował zagórzański biegacz.

Źródło: URZĄD GMINY W MSZANIE DOLNEJ

Niedziela w Gorczańskim Parku Narodowym

ORIENTUJ SIĘ!

16 czerwca 2019 - w godz. 10:00 - 17:00

Lubomierz - Rzeki - Polana Trusiówka

w programie:

▶ gry i zabawy

▶ bezpieczeństwo w górach i nie tylko

▶ gry terenowe

▶ produkty regionalne

▶ ścianka wspinaczkowa

▶ lokalne atrakcje turystyczne

▶ rękodzieło zagórzańskie

Organizator zastrzega możliwość skrócenia imprezy lub jej odwołania w przypadku opadów.

Koło Tradycji Ludowej z Raby Niżnej
Koło Gospodyń Wiejskich Łętowe

GMINA MSZANA DOLNA

ZAGÓRZAŃSKIE LATO

29-30 czerwca 2019

Stadion LKS „WITÓW” Mszana Górna

SOBOTA 29 CZERWCA

- 16.00 – Rozpoczęcie Zagórzańskiego Lata 2019
- 16.05 – Otwarcie turnieju piłki nożnej o puchar Wójta Gminy Mszana Dolna
- 17.30 – Losowanie nagród loterii fantowej
- 17.40 – Pokaz Taekwondo Olimpijskiego w wykonaniu KORYO
- 18:00 – Ogłoszenie wyników turnieju piłki nożnej, wręczenie pucharów na murawie stadionu
- 18:10 – Występ Stowarzyszenia „Łętowanie”
- 18.30 – Losowanie nagród loterii fantowej
- 18:40 – Występ Justyny Rusnarczyk
- 19:00 – Występ Zagórzańskiego Zespołu Folklorystycznego “Dolina Mszanki”
- 20:00 – 24:00 – Zabawa taneczna z Dj'em DT Project
- 24:00 - Zakończenie

NIEDZIELA 30 CZERWCA

- 15.00 – Rozpoczęcie 2-dnia Zagórzańskiego Lata 2019
- 15:05 – Koncert orkiestry dętej OSP z Mszany Górnej
- 15.30 – Losowanie nagród loterii fantowej
- 15.40 – Koncert orkiestry dętej „Echo Zagórze” z Kasiny Wielkiej
- 16.10 – Występ Zespołu Regionalnego „Łostowanie”
- 16.40 – Występ Zespołu Regionalnego „Kasinianie – Zagórze”
- 17.10 – Losowanie nagród loterii fantowej
- 17.40 – Koncert galowy w ramach projektu pt. „Mozart kontra Sinatra – Aktywizacja Integracyjna przez Sztukę” VIII-edycja
- 19.00 – OGŁOSZENIE WYNIKU KONKURSU W KATEGORIACH:
 NAJPYSZNIJSZA POTRAWA
 NAJPIĘKNIEJSZE STOISKO
 NAJSŁODSZY WYPIEK
 FINAŁ LOTERII FANTOWEJ LOSOWANIE NAGRÓD GŁÓWNYCH
- 20.00 – GWIAZDA WIECZORU – Zespół ŁZY
- 22.00 - Zakończenie Zagórzańskiego Lata

ŁZY

20.00

NIEDZIELA 30 CZERWCA
KONCERT ZESPOŁU

Przegląd Dorobku Kulinarnego

Od godz. 15.30 – zapraszamy do degustacji potraw regionalnych oraz oddanie głosu na najlepsze stoisko przygotowane przez:

- Koło Gospodyń Wiejskich „Paradne Gosposie” z Kasinki Małej,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Gosposie” z Mszany Górnej,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Zagórze” z Kasiny Wielkiej,
- Koło Gospodyń Wiejskich Łętowe.

LOTERIA FANTOWA
NA CEL CHARYTATYWNY

DEGUSTACJA POTRAW REGIONALNYCH

ZABAWA TANECZNA

LUNAPARK NOVY

GRY I ZABAWY

STOISKA GASTRONOMICZNE I HANDLOWE

NASI PARTNERZY

W trakcie realizacji i trwania imprezy Zagórzańskie Lato możemy wykonywać czynności utrwalania obrazu i dźwięku w postaci zdjęć i filmów cyfrowych w celu udokumentowania przebiegu imprezy, do celów archiwalnych lub promocyjnych.

Informujemy, iż możemy wykorzystywać utrwalony obraz i dźwięk do publikacji na stronach internetowych www.mszana.pl, gazeta „Nasza Gmina Mszana Dolna”, Równocześnie informujemy, iż zdjęcia mogą być przekazywane do instytucji takich jak: www.limanowa.in, www.tv28.pl, www.gorce24.pl, Powiat Limanowski, Urząd Miasta Mszana Dolna, Gazeta Krakowska, Głos Limanowski, Radio Kraków, Radio RDN, Dobry Tygodnik Sądecki, www.spowiarow.pl, Moje KGW, Radio ESKA, Portal Samorządowy, Strażak, www.sportowapolska.eu, Gość Niedzielny, TV Kraków, FB limanowskakrajina, www.visitkramienica.pl.